

új **kéve**

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK LAPJA

L. Németh Erzsébet

FELHŐJÁTÉK

Játszik a szellő,
Játszik a felhő.
Játszik a vággyal
Az a tekergő
Képzelet szötte
Tarka szivárvány
Itt lenn a földön,
Ott a hegy ormán.
Tarka a képzet,
Tán nem is érted:
Értem és Érted
Szól ma az ének.

Felhők foszlányán
Elfutó élet...

LELKÉSZ

MOLNÁR-VERESS PÁL

151 64 SÖDERTÄLJE (STH) Granövägen 126
Tel/Fax: 08-550 160 66 Mobil: 070-602 29 68
E-mail: parokia@telia.com

KÖZPONTI TISZTSÉGEK VISELŐI

JORDÁKY BÉLA *főfelügyelő, az ET elnöke*

428 35 KÄLLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: 031-795 25 02 Fax: 031-795 25 04
Mobil: 070-562 31 08

SEBESTYÉN GÁBOR *főgondnok STH felügy.*

126 47 HÄGERSTEN/STH Fastlagsvägen 42/1
Tel: 08-18 41 72

TÓTH ILDIKÓ *főjegyző, Sölvesborgi felügyelő*

294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahlgatan 4 H
Tel/Fax: 0456-140 37 Mobil: 0730-25 40 14

LÁSZLÓ BÉLA *ET-tag, Göteborgi felügyelő*

418 31 GÖTEBORG Vadersolsgatan 21
Tel: 031-54 27 19 Mobil: 076-204 10 80

PAP IVÁN *központi pénztáros*

181 30 LIDINGÖ (STH) Frisksportarvägen 2
Tel: 08-731 83 60 Fax: 08-731 08 28

VERESS ILDIKÓ *Szeretetszolg.orsz.megbízott*

352 47 VÄXJÖ Hjalmar Petris Väg 10 B
Tel: 0470-76 34 42

TOVÁBBI GYÜLEKEZETI VEZETŐK

DEÁK GYÖRGY *Borási felügyelő*

507 54 BRÄMHULT Jutegatan 11
Tel: 033-23 03 07

FEKETE JENŐ *Eskilstunai felügyelő*

633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: 016-12 00 39 Mobil: 070-920 33 72

DEÁK JÁNOS *Halmstad-i gondnok*

302 51 HALMSTAD Stålgatan 36
Tel/Fax: 035-10 89 74 Mobil: 070-491 08 74

id. VASZI ÁRPÁD *Helsingborgi felügyelő*

252 75 HELSINGBORG Närlundavägen 10
Tel: 042-28 21 35

GAAL ANDRÁS *Jönköpingsi felügyelő*

567 31 VÄGGERYD Smedbygatan 21
Tel: 0393-161 69

BÖDECS MARGIT *Katrineholmi felügyelő*

642 33 FLEN Junivägen 9
Tel: 0157-129 04

PAPP ANNA *Ljungbyi felügyelő*

341 37 LJUNGBY Ägårdsvägen 19
Tel: 0372-819 67

PITLIK PÁLHÁZI KATALIN *Malmöi felügy.*

217 46 MÄLMÖ Roskildevägen 9 A
Tel: 040-26 76 38

REHÓ ISTVÁN *Västerås-i felügyelő*

723 51 VÄSTERÅS Glasbärgargatan 7
Tel: 021-12 09 91

SPÁDA JÁNOS *Växjöi felügyelő*

352 47 VÄXJÖ Hjalmar Petris Väg 10 B
Tel: 0470-76 34 42 Mobil: 076-233 66 17 (új!)

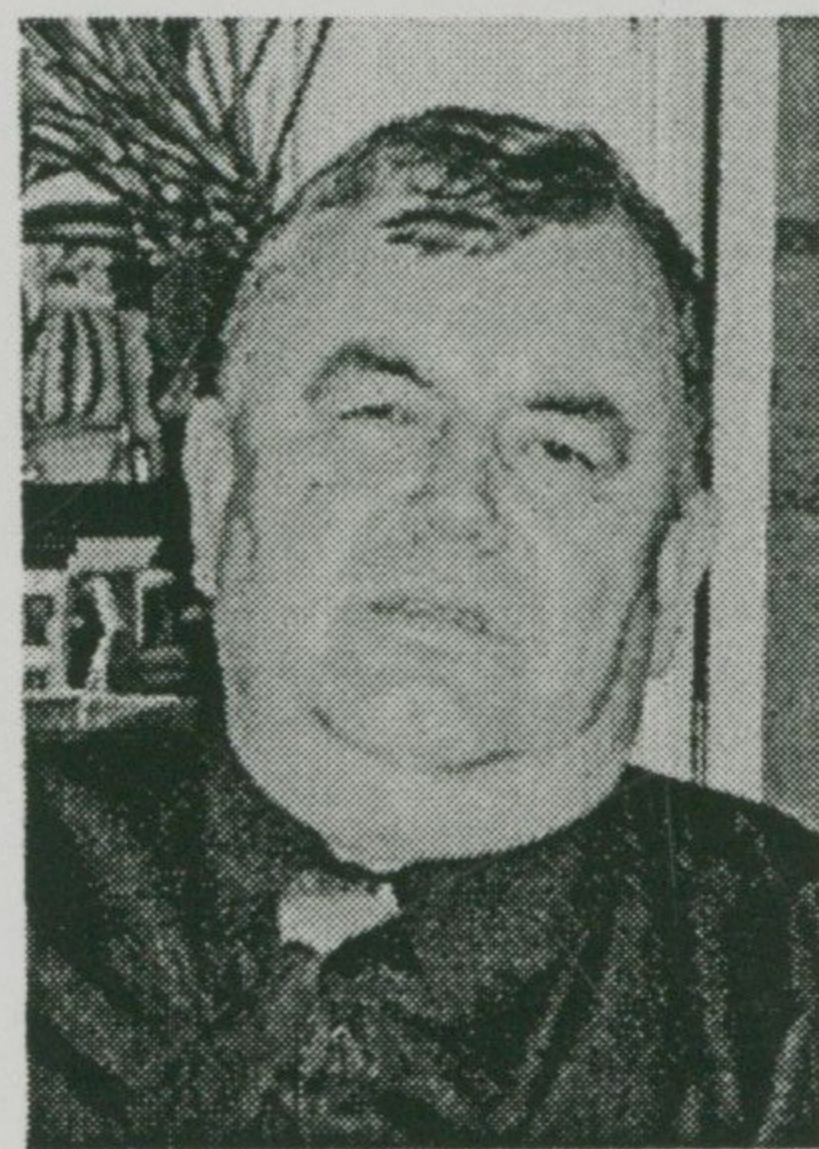
TÁNGAGÄRDE *Gyülekezeti Otthon*

Tel: 033-27 50 22

Külföldről előbb Svédország hívószámát, a 0046-ot kell tárcsázni, s a körzetszám előtti 0-t el kell hagyni.

Papp Sándor sepsiszentgyörgyi nyugalmazott református lelkipásztor

Pocsai Vince beregszászi református lelkipásztor, a Magyar Kultúra Lovagja

Pocsai Ibolya a Kárpátaljai Ref. Nőszövetség elnöke

VENDEGEINK VOLTAK

Húsvét ünnepében rokoni látogatásra érkezett Dél-Svédországba Pap Sándor nyugalmazott református lelkipásztor, a sepsiszentgyörgyi belvárosi ill. a 3. számú egyházközség volt lelkésze, aki április 15-én, húsvét szombatján Helsingborgban és Malmöben igehirdetéssel szolgált, 16-án, húsvét vasárnapján pedig Kristianstadban tartott soron kívüli istentiszteletet. A húsvéti örömmel hirdetése mellett az istentisztelet utáni kávézás alkalmával vendégünk felelevenítette a rendszerváltás utáni sepsiszentgyörgyi templomépítés örömeit, beszámolt a gyülekezeti élet megújulásáról, majd ki-

tért a háromszéki egyházmegye, ezen túlmenően pedig az erdélyi református egyházkerület jelen helyzetének ismertetésére. Kristianstad és környékének hívei háláskak, hogy húsvét szent ünnepében hozzájuk is eljutott Isten ígéje, magyarul.

A kárpátaljai református egyház újjáéledéséről az elmúlt másfél évtizedben gyakran hallhattunk, de lapunk is többször foglalkozott ott élő testvéreink helyzetével, beszámolva örömeikről és nehézségeikről egyaránt. 1998-ban a Nyugat-Európai Magyar nyelvű Református Lelkigondozó Szolgálat (NYEMRLSZ) és a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkészek Munkaközössége (KÉMELM) közös konferenciát tartott Beregszászon. Egyházi Közösségünket egy 12 tagú küldöttség képviselte a rendezvényen, így többünknek is lehetősége volt saját szemével látni és tapasztalni az ott folyó munkát és szolgálatot. Ebben kiemelt helyen szerepelt a Beregszászi Diakóniai Intézetben folyó tevékenység, az újonnan induló vallásos oktatás és a belmisszió kérdése is. Az azóta eltelt időben küldöttségünk tagjai közül többen élő kapcsolatot tartottak fenn ott megismert testvéreinkkel. Az Älmhultban élő Takács Dezső testvérünk javaslatára került sor 2006. április 18. – május 16. között Pocsai Vince beregszászi református lelkipásztor, a Magyar Kultúra Lovagja, és neje, Pocsai Ibolya, a Kárpátaljai Magyar Református Nőszövetség elnökének svédországi látogatására. Vendégeink először a svédországi szolgálatunk vonzkörébe tartozó észtországi Tallinnba látogattak, ahol istentisztelet keretében Kárpátaljáról elszármazott földijeikkel találkozhattak, majd Helsinkibe utaztak. Svédországban Västerås, Eskilstuna, Stockholm után Växjö, Sölvesborg, Ljungby, Jönköping következett, majd a dél- és nyugat-svédországi városok: Borås, Helsingborg,

Malmö, Halmstad és Göteborg. Gyülekezeteinkben már korábban meghirdettük, hogy március és április folyamán a kárpátaljai testvéreink által folytatott missziós és diakóniai munkára adományokat gyűjtünk. Ennek eredményeként valamivel több mint 23 ezer korona gyűlt össze, melyet ezúttal is hálásan köszönünk az adakozóknak. Hazatértük után, az anyagi támogatás segítségével kárpátaljai testvéreink azonnal nekiláttak a tervbe vett munkálatok elvégzéséhez, s ígéretük szerint hamarosan írásos és képes beszámolót küldenek ezekről. Megköszönve Pocsai Vince lelkipásztor igehirdetéseit, a maga és neje által tartott értékes előadásokat, Isten gazdag áldását kérjük nemes munkájukra, további szolgálataikra.

Az első sorban (balról jobbra): Podavka Áron, Magyar Richard, Elbe Beáta, Magyar Pierre, Muszka William és Elbe Endre konfirmandusok, mögöttük balra Menyes Gyula győri püspöki titkár, jobbra Glatz József nyug. kölni szolgatárs, középen Molnár-Veress Pál svédországi lelkész.

KONFIRMÁLTAK 2006-BAN

Ha azt kérdezné valaki, különbözött-e az ezévi konfirmáció a korábbi évekbeliéktől, hirtelenjében azt mondanám: nem, semmiben sem, hacsak... Hacsak nem abban, hogy minden más volt. Nyilván mások voltak a fiatalok, mint a tavalyiak vagy tavalyelőttiek, de ez természetes. Mások voltak az oktatás helyszínei is, ebben sem volt semmi különös; arra már korábban rájöttünk, hogy az istentiszteletekkel egybekötött konfirmációs órák nem alkalmasak az elmélyültebb oktatásra, ezért gyakorta konfirmandusaink szüleit kértük meg, hogy családi otthonaikban tarthassuk meg a kateórákat. Ez sem volt tehát újdonság. Más volt, új volt az idei kateoktatáshoz használt audio-vizuális segédanyag is. Amint arról már korábban beszámoltunk, a Duna Televízió közvetítésével a budapesti Best Hollywood Kft-től 20 darab videokazettát kaptunk ajándékba. Olyan filmek kazettáit, amelyek a bibliai történeteket a legjobb szereposztással, a legjobb rendezővel, a legjobb operatőrrel stb. dolgozták fel, s amelyeket a Duna-tévé az elmúlt évek során már közvetített. Viszont azt mondhatnánk, ez is természetes, hiszen az oktatási segédanyagok évről évre korszerűbbek és minőségibbek lesznek. Újdonság tehát ebben sem volt.

Ami a korábbi évekbeliéktől eltért, az az volt, hogy a kateórákon a gyermekek szülei szinte hiánytalanul és szinte mindig maguk is jelen voltak és részt vettek. Számomra, lelkész számára végtelenül jól esett az az őszinte érdeklődés és beleélés, amellyel a szülők hétről hétre, lépésről lépésre, gyermekeikkel együtt újból felelevenítették az egykor hallottakat. Gondolatban együtt indultak útra

Ábrahámmal, együtt drukoltak Izsák megmeneküléséért. Együtt döbrentek meg Ézsau könnyedségén, Jákób csalafintaságán, Isten furcsa végzésén, hogy e csalót is felhasználta üdvtervének végrehajtásában. Szülők és gyermekek együtt siratták el a rabszolgának eladott Józsefet, s együtt örültek, amikor Isten csodálatos irányításával a rosszból jó eredt, a bajból öröm támadt. Együtt gondol-

Pop Muszka Gentilia és Muzsnáky Moky Magdolna duója

Podavka Áron, Elbe Endre, Magyar Richard, Magyar Pierre, Muszka William, Elbe Beáta konfirmandusok, hátul Elbe István, Pop Etelka rokonok, Magyar Mária, Podavka Mirkó, Muszka Károly szülők.

kodtak el azon, mit is jelent a „vak hit”, az Istenbe vetett bizalom, a neki való engedelmesség, mely az Ó- és Újszövetségben vezérfonalként végigvonul, s mely a mai ember számára is abszolút alap Isten nagyságos dolgainak megértéséhez, az ő akaratának cselekvéséhez.

Számomra, lelkész számára is ösztönző volt, hogy egy-egy a Bibliában előbukkanó, morális vagy teológiai kérdés kapcsán felmerülő látszólagos ellentmondást úgy tudjak megmagyarázni, úgy oldjak fel, hogy azt a modern, mában élő ember is elfogadhassa és magáévá tehesse. Kimondottan örültem annak, amikor néha valamely szülő részéről hangzott el egy-egy „kényes” kérdés, hiszen talán épp én magam is szembesültem azzal, de megnyugtató választ magam sem találtam rá. Jó volt ilyenkor megvallani porszem voltunkat és tehetetlenségünket, s ezek után beszélni arról, hogy Isten ezt a semmi, porszem embert nemcsak számon tartja, hanem megszólítja, neki különbözőképpen kinyilatkoztatja magát, hagyja, hogy ez a semmi porszem megszólítsa őt, sőt, kérdéseire választ is ad, s a legtöbbször ezzel az érdemtelen emberrel szemben kegyelmet gyakorol, neki új lehetőségeket, naponta új életet ad. Magyarán: ez a fajta konfirmációs oktatás azért volt különösen kedves és értékes számomra, a lelkész számára, mert számos esetben önmagammal szembesített, gondolkodásra, önvizsgálatra készítetett, s végtelenül boldoggá tett, ha a másokat is, sokunkat foglalkoztató kérdés megválaszolásához *közösen* jutottunk közelebb.

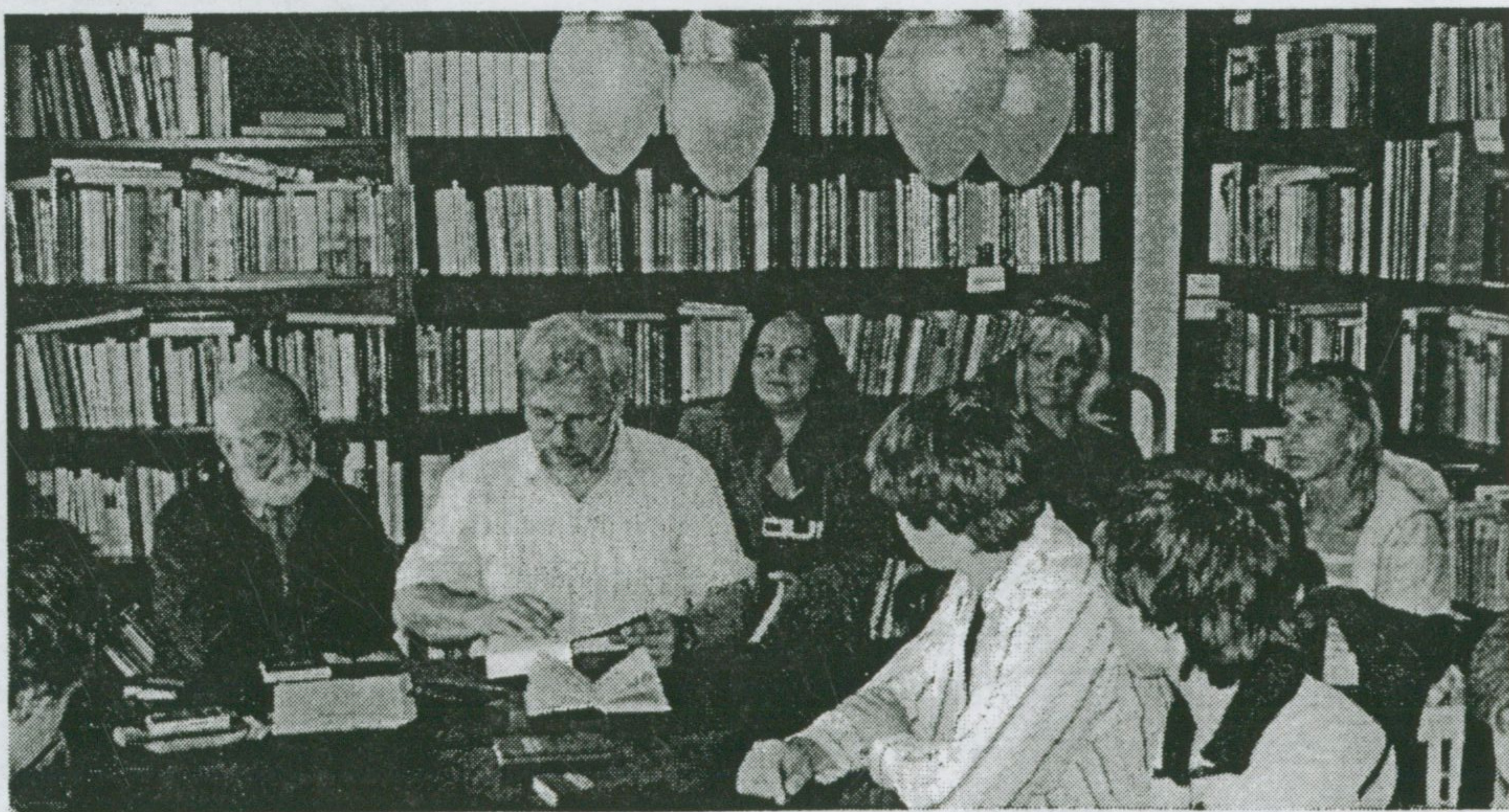
Nyilván, a korábbi konfirmációs oktatások során is előfordult, hogy a tananyagból egy-egy szülő, felnőtt számára is „jutott morzsa”, hogy akkor is kaptam meghökkentő kérdéseket, s gyakorta kényszerültem arra,

hogy egy-egy óra előtt magam is „felkészüljek” az anyagból. Az évek során tapasztaltak csak elmélyítették bennem a korábban is megvolt ösztönzést, hogy a szószer magasából leszállva keressék minden alkalmat, amikor hívemmel, a rámbízottakkal, embertársaimmal együtt közös keresőkké válunk, s együtt örvendezünk, ha felfedezzük a közöttünk, bennünk és általunk munkálkodó Istent.

„Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen; (...) Az Úr pedig leszállt, hogy lássa azt a várost és tornyot, amelyet az emberek építettek” – hangzott el a konfirmációs istentiszteleten felolvasott alapigében.

Egy szétszéledett nép szórványban élő tagjainak immár kivétel nélkül mind idegenben született gyermekei álltak ünneplőben a Trágared-kápolnában egybesereglett gyülekezet előtt. Arra biztattam őket, építsenek új várost és új tornyot, de ennek ne a teteje érje az eget, hanem fundamentuma, alapja legyen maga az Isten.

Molnár-Veress Pál

A vizsgáztatók: Glatz József és Molnár-Veress Pál lelkészek. Mögöttük Podavka Edit, Pop Muszka Gentilia és Berger Mária szülők, az asztal két oldalán a konfirmandusok.

"Néki növekednie kell, nekem pedig kisebbé lennem."

Püspökiktatás Miskolcon

2006. március 25-én a miskolci evangélikus templomban *Ittész János*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke hivatalába iktatta *dr. Fabiny Tamást*, az Északi Egyházkerület megválasztott püspökét. A magyar közszolgálati televízió (MTV) mindkét csatornája egyenes adásban közvetítette az egyháztörténeti eseményt, összefoglalóját másnap délben a Duna Televízió is programjába iktatta. A teológiai professzor beköszöntő püspöki igehirdetésében – Jézusra mutatva – *Keresztelő János* szavát idézte: „*Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbé lennem.*”

A televíziós közvetítés lehetősége ezúttal nemcsak az új püspök „médiás múltja” miatt bírt megkülönböztetett jelentőséggel, hanem a helyszín korlátozott befogadóképessége miatt is. A mintegy ezer férőhelyes miskolci evangélikus templom szűknek bizonyult a közel kétezer vendég számára, ezért a látogatók többsége is képernyőről, a szomszédos Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola tantermeiben felállított készülékeken keresztül kísérte figyelemmel az eseményeket. A kerület egyházközségeit képviselők mellett távolabbról is érkeztek lelkész kollégák, barátok, ismerősök, gyülekezeti tagok. De annak is van „üzenetértéke”, hogy öt katolikus és mind a négy magyarországi református püspök megtisztelte jelenlétével az ünnepi alkalmat – az utóbbiak egyházkerületük világi vezetőivel egyetemben.

Az északi küldöttséget Molnár-Veress Pál lelkész, Dr. Sebestyén Gábor főgondnok és neje, Sebestyén Mária, Valaszcai Júlia és Valaszcai József sölvesborgi gondnok ill. presbiter, valamint Nagy Gábor finnországi országos felügyelő alkották.

A bevonulási kereszt mögött felsorakozott hazai és külföldi egyházi méltóságok, egyházkerületi tisztségviselők az ünnepi gyülekezet üdítő sokszínűségébe vegyültek. A mintegy 100 000 evangélikust magába tömörítő, 90 lelkész szolgálatával működő, 74 anyagyülekezetbe és 6 egyházmegyébe szerveződött Északi Evangélikus Egyházkerületet 1952-ben hozták létre az 1735 óta fennálló Dunáninnen, a Bányai és a Tiszai Egyházkerület Trianon után megmaradt töredék részeiből. Dr. Fabiny Tamás teológiai professzort, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékének vezetőjét a kerület egyházközségei múlt év decemberében választották lelkészi vezetőjükké.

A püspökiktatási istentiszteleten az oltár előtt három evangélikus püspök, *Ittész János* elnök-püspök, *Gáncs Péter* püspök, valamint *D. Szebik Imre* leköszönő püspök, az oltár jobb és baloldalán pedig *Adorjáni Dezső Zoltán* erdélyi és *Pátkai Róbert* nyugalmazott londoni püspökök álltak. Az iktatási szertartás során az új püspök, eskütétele után a hazai és külföldi egyházi vezetőktől, illetőleg az Északi Egyházkerület espereseitől kapott áldást. Az oltár elől a nyugalomba vonult *D. Szebik Imre*, a szószékről pedig az újonnan beiktatott *dr. Fabiny Tamás* püspök prédikált.

Az oltárnál Szebik Imre, Ittész János, Gáncs Péter magyarországi, mellettük Pátkai Róbert angliai, Adorjáni Dezső erdélyi evangélikus püspökök. Jobbra Martin Lind svéd, Bölcskei Gusztáv ref. püspökök.

Dr. Fabiny Tamás programként ismertette az egyházkerület számára választott jelmondatot: „conservando et renovando”, azaz megőrizni és megújítani. Megőrizni az értéket, az egyház kincsét, másokért való küldetését, és megújítani a belső egyházi életet, a közéleti szolgálatot, az egyházak közötti kapcsolatot és a nemzetközi együttműködést.

Az ünnepi alkalmat lezáró közgyűlésen *Christoph Klein*, az Erdélyi Szász Evangélikus Egyház püspöke, a Lutheránus Világszövetség alelnöke köszöntötte szolgatársát, majd *dr. Bölcskei Gusztáv*, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke és *Várszegi Asztrik* püspök, pannonhalmi főapát. Az Országgyűlés elnökének, *dr. Szili Katalinnak* levelét *dr. Gulyás Kálmán* államtitkár olvasta fel, *Orbán Viktor* volt miniszterelnök köszöntő sorait pedig a közgyűlést vezető egyházkerületi felügyelő, *Benczúr László*.

Az áldáskívánások a Herman Ottó Gimnázium sportcsarnokában rendezett délutáni szeretetvendégségen folytatódtak. Köszöntőt mondott többek között *Martin Lind* linköpingi svéd püspök, *dr. Michael Martin* bajor egyházfőtanácsos, *dr. Rainer Stahl*, a Martin-Luther-Bund főtitkára; *Ibrahim Azar*, a Szentföldi és Jordániai Evangélikus Egyház zsinatának Jeruzsálemben székelő elnöke; *Igor Misina* szlovákiai evangélikus püspök. A svédországi, finnországi és észtországi magyar protestáns gyülekezetek képviselőit, a pódiumra lépő északi küldöttség nevében Molnár-Veress Pál lelkész köszöntötte az új püspököt, arra kérve őt, hogy mint az Északi Egyházkerület frissen választott püspöke, legyen Északra sodródott nyájunknak is főpásztora.

Gazdag Zsuzsanna írása nyomán

A püspöki fogadáson: Nagy Gábor Finnországból, Dr. Sebestyén Gábor és Mária, Valaszcai József és Júlia, Molnár-Veress Pál lelkész Svédországból

Conservando et renovando

Részletek dr. Fabiny Tamás püspöki székfoglaló előadásából

Püspöki székfoglalóm témájaként az egyház egy régi, a Szentlélek munkáját jellemző, hitvallásszerű mondatát választottam: „*Spiritus Sanctus semper conservat et renovat ecclesiam*”, vagyis *mindig a Szentlélek őrzi meg és újíttja meg az egyházat*.

Conservat et renovat. Ebben a két latin szóban benne rejlik az egyház lényege, benne a mi küldetésünké is. A Lélek segítségével nekünk az őrzésre és a megújításra kell törekednünk. Szolgálatba lépésem alkalmából az egyházkerület számára jelmondatot is választottam. Az imént megfogalmazott tézis nyomán ez így hangzik: „*conservando et renovando*”, vagyis arra szeretnék figyelni, hogy mi az, amit meg kell őrizni, illetve hogy miben is kell megújulni.

I. Conservando

Számomra ez azt jelenti, hogy törekedni kell a biblikus és a reformátori hagyomány értékeinek megőrzésére. Az újszövetségi „*episzkoposz*” a felvigyázó munkáját jelenti. Nem lehet elégszer idézni az ApCsel 20,28-at, ahol Pál apostol ezt kéri: „*Viseljete gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek...*” Az episzkoposz feladata a szemmel tartás. A képnek megfelelően: a pásztor rajta tartja szemét a nyáj minden egyes tagján. Szeretném én is rajta tartani szemem egyházkerületünk minden lelkészén, pedagógusán és szolgálóján, gyülekezetén és mindenféle intézményén.

Hasonlóképpen a „*conservando*”, vagyis a megőrzendő kincsek közé sorolom a reformáció, ezen belül is a lutheri teológia örökségét. Ama 95 tétel élén ez a sokat idézett követelés áll: „Amikor Urunk és Mesterünk ezt mondta: »Térjete meg!« – akkor azt akarta, hogy a hívek egész élete megtérés legyen.” Mai kifejezéssel élve úgy fogalmazhatunk, hogy *Luther Márton* ezzel a programmal lépett a nyilvánosság elé.

A reformátori tanítás szinte kimeríthetetlen tárházából egyetlen tömör mondatot ragadok még ki, amelynek segítségével talán szemléltethetem, mit is tartok egyházi életünkben leginkább „*conservando*”-nak. Luther a *Schmalkaldeni cikkek* című iratában az evangélium megjelenési formái között említi a testvéri beszélgetést és vigasztalást.

Beszélgetés és vigasztalás. A szónak és a beszélgetésnek teremtő és gyógyító hatása lehet. A bibliai kinyilatkoztatás kezdettől fogva arról tanúskodik, hogy a világot szavával megteremtő Isten kommunikál, szóba áll az emberrel. Ő *Deus loquens*, beszélő Isten (Zsid 1,1). Milyen szépen írja a Péld 6,22: „*Valahova mégysz, vezérel téged, / Mikor aluszol, őriz téged, / Mikor felserkensz, beszélget te veled.*” (Károli-fordítás) Ha Isten *Deus loquens*, akkor az ő népe *ecclesia colloquens*, beszélgető egyház lehet. Szükség van a szolgatársak folyamatos kommunikációjára, de szükség van arra is, hogy igehirdetéseink a szó legnemesebb értelmében „*beszélgetések*” legyenek. Ne az emberek feje fölött elszálló kinyilatkoztatások, hanem egyfajta párbeszéd a hallgatókkal. Ezért érdemes nagyon jól megismerni azokat, akik között szolgálunk, akikhez küldettünk, akikhez szólunk.

Bárcsak beszélgető egyházzá tudnánk válni! Szóba állva érdeklődőkkel és másként gondolkodókkal, hívőkkel, hitetlenekkel és keresőkkel, jókat beszélgetve egymás között – és persze imádságban magával a mi Urunkkal!

Dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének újonnan választott püspöke

Sokáig kísértett a *hallgató egyház* modellje. Az idén száz éve született *Dietrich Bonhoeffer* mártír teológusnak az egész egyház nevében elmondott bűnvallása sajnos korántsem veszítette el aktualitását: „Az egyház megvallja, hogy igehirdetése [...] nem volt kellően nyílt és meggyőző. [...] Megvallja féltékenységét, a nehézségek előli kibúvákat, veszedelmes engedményeit. Gyakran megtagadta őrállói és vigasztalói feladatát [...], néma maradt, amikor kiáltania kellett volna, mert az ártatlanok vére az égre kiáltott. Nem találta meg az igaz szót, megfelelő módon, a kellő időben.”

A *colloquium*, a beszélgetés mellett a másik terület a *consolatio*, a vigasztalás. Szeretném, ha vigasztaló egyház tudnánk lenni. Gyülekezeti tagjaink, a periférián élők, az egyházzal szinte semmiféle kapcsolatot nem tartók: mind-mind vigaszra szorulnak. Nem egyszerűen emberi törődésre és szolidaritásra – arra is –, hanem a Lélek erejére.

II. Renovando

Egyházunk elmúlt tizenöt évét jelentős mértékben meghatározta a külső építkezés. Öröndetes, hogy sok új templom, iskola, szeretetotthon és egyéb intézmény épült. A külső építkezés és a sok tatarozás azonban nem lehet öncél. Ezért – megbecsülve sok, valóban öröndetes külső eredményt – a hangsúlyt most a belső építkezésre szeretném helyezni.

Miként végezheti el a Szentlélek az egyházat megújító munkáját? A következőkben a teljesség igénye nélkül öt olyan területet szeretnék számba venni, ahol látásom szerint reformokra, változtatásokra, más szóval megújulásra van szükség.

a) Igehirdetés és gyülekezeti élet

Első és legfontosabb az igeszolgálat. A lelkeszi munka legnemesebb részét nem lehet büntetlenül elhanyagolni. Sem híveinket, sem Isten ígétjét nem becsüljük meg, ha felkészületlenül állunk szószékre. Ha kikerüljük az ígérel való igényes szembesülés fáradságát, akkor prédikációink vagy elcsúsznak, vagy öncélú teologizálásba torokollanak. Egyaránt ellene vagyok a tudományellenességnek, bármilyen buzgó kegyességgel párosuljon is, és az egyházidegen szellemi erőfeszítésnek, bármilyen csillogó intellektussal járjon is együtt. Valom: a teológiai munka hitépítő és hitmélyítő folyamat lehet. Meggyőződésem: a hit és a tudás nem áll szemben egymással, hanem egyik

feltételezi a másikat. Híveink ízletes és változatos igei táplálékra vágnak, nem pedig prédikációs „fast food”-ra, sem emészthetetlen ételekre.

b) Belső egyházi életünk

Természetes kell hogy legyen egymás munkájának ismerete annak érdekében, hogy a különféle elgondolások összetalálkozzanak, a munkaágak fogaskerékszerűen összekapcsolódjanak. Kíváncsnak találnám azt is, ha az egyházkerületen belül testvérgyülekezetek találnának egymásra: az erősebb segíthetné a gyengébbet, a városi kapcsolatot tarthatna a falusival.

Ebben az összefüggésben szólok a határon túli magyarokról. Vallom, hogy a velük való együttműködés nem a „külső kapcsolatok” területe. Tíz éven át dolgozhattam szerkesztő-riporterként „a nemzet televíziójánál”, a Duna Tv-nél. Munkánk során ugyanolyan természetesen mozogtunk az Aranyos völgyében, mint a Duna–Tisza közén, ugyanolyan szívesen fogadtak minket Gömörben, mint a stuttgarti magyar gyülekezetben. *Csoóri Sándor* szép gondolatával érzékeltetem e határokon átvélő magyar összefogás értelmét: „Látnunk kell egymást, hogy láthatók legyünk, / Hallanunk egymást, hogy hallhatók.”

Az egyháztörténeti félmúlt feltárásáról kell még szólnom. Tudatosan ebben az összefüggésben, *belső* egyházi életünk „renovando” feladatait sorolva hozom ide ezt a még rendezetlen kérdést. Rossznak tartanám, ha a világi kutatások, történeti és bulvárérdeklődések után kullogva, örök lépéshátrányban igyekeznénk múltunkat megismerni és feltárni. Érvényes ez az úgynevezett ügynökkérdésre is. Művészek, sportolók és közéleti emberek éppen a legutóbbi hónapokban olykor manipulatív körülmények között nyilvánosságra került kartonjai figyelmeztetnek minket arra, hogy az egyházban történhet ez másként is. Nem zsarolás vagy fenyegetés hatására, nem is a szenzációkeltés szándékával, hanem jézusi módon, egymás terhét hordozva, készen a bocsánatkérésre és a megbocsátásra.

c) Egyház és közélet

Makacsul tartja magát az a tévhit, hogy az egyháznak csakis a lelkekkel szabad törődnie, minden mást pedig engedjen csak át a társadalomnak, így például a politikai pártoknak. Más szóval: az egyház ne foglalkozzon társadalmi kérdésekkel, ne formáljon véleményt például a munkanélküliséggel, a migrációval, az emberi jogokkal, a politika etikájával kapcsolatban.

A vallásszabadság azonban többet jelent, mint a szertartások végzésének jogát.

Két kérésem van ebben a témában. Az elsőt politikusokhoz és újságírókhoz intézem: Ne hozzák vissza a „klerikális reakció” ásatag és rossz emlékű kifejezését, amint arra az elmúlt években sajnos számos példa akadt! A második kéréssel önmagunkhoz, keresztényekhez fordulok. Lépünk ki bátran a magunk sekrestyéjének szűk keretei közül. Lehet, hogy eleinte azt tapasztaljuk, hogy odabent biztonságosabb, urambocsá' kényelmesebb volt. Ám a prófétától és a Názáretitől kapott mandátumunk – minden ellenkező híreszteléssel szemben – a közéletben való szerepvállalásra is vonatkozik. Létezik azonban egy korlát, amelyet úgy hívnak: pártpolitika. Egyéni preferenciája természetesen mindenkinek lehet.

Nem tartom jónak, ha az egyház és a kormány képviselői közötti viszonyt túlnyomórészt az anyagiak határozzák meg. Újra és újra tudatosítani kell azonban két tényt. Az egyik: a gyülekezetek hitéleti munkáját, beleértve a lelkészek és munkatársaik javadalmazását nem

valamilyen állami forrás, hanem a hívek áldozatkészsége teszi lehetővé. A másik: az egyházak közfunkciókat is ellátnak: oktatás, egészségügy, öreggondozás, testi-lelki sérültek és hajléktalanok között végzett munka stb. A mindenkori kormánnyal való tárgyalások során azt kellene elérni, hogy az anyagi támogatás ne hullámzó legyen, ne függjön az aktuális hatalom jó- vagy éppen rosszindulatától. Egységes rendszerű, kormányzati ciklusokon átvélő megoldást kell kitalálni, hiszen az sem jó, ha az egyházat a hatalom a maga tenyeréből eteti, és az sem, ha megvonásokkal bünteti.

d) Ökumené

Főpapi imájában azért imádkozott Jézus, „*hogy mindnyájan egyek legyenek*” (Jn 17,21). Sajnos messze vagyunk még a látható egységtől, de meg kell becsülni az elmúlt évtizedek erre vonatkozó törekvéseit. 1999. október 31-én Augsburgban az evangélikus és a katolikus egyház képviselői aláírták a megigazulásról szóló közös dokumentumot, lényegében visszavonva egymás évszázadokkal ezelőtti kölcsönös kiátkozását. A református egyház számos képviselőjével a legszorosabb testvéri kapcsolatot ápolom. Együttműködésünknek sok konkrét területét találhatjuk még meg. Sokat tanultam a kisegyházak dinamizmusából és személyességéből is.

Egy konkrét javaslatom van. Közeledik 2017, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója. Nem túlzás egy évtizedes projektben gondolkodni annak érdekében, hogy mind nemzetközi, mind hazai téren érdemi eseményeket tudjunk szervezni, el tudjuk érni a sokak által várva várt teljes kiengesztelődés eredményét, és maradandót tudjunk alkotni. Protestáns és katolikus testvéreimet egyaránt szeretettel hívom erre a közös előkészületre.

e) Európai együttműködés

Gyülekezeteink és intézményeink partnerkapcsolatot ápolnak számos európai egyház közösségével, Ausztriától kezdve Németországon át Svéd- és Finnorszáig.

A „renovando” területek között különösen sok feladatunk adódik itt Kelet-Közép-Európában. A történelem útkeresztvezéseiben olykor történtek ütközések. Becsülettel – vagyis kritikusan és önkritikusan – kell szólnunk a múlt bűneiről és teherképeiről. Törekednünk kell a sok szempontból közös történelem harag és részrehajlás nélküli feldolgozására munkacsoportokban, szakmai konzultációk és bilaterális kapcsolatok keretében.

A Kárpát-medencei népek összefogásának ezt a reménységét jól példázza annak a *Bartók Bélának* egy szép gondolata, akinek éppen ma, március 25-én ünnepeljük születése 125. évfordulóját: „Az én vezéreszmém [...] a népek testvérré-válásának eszméje, a testvérré-válás minden háborúság és minden viszály ellenére. Ezt az eszmét igyekszem – amennyire erőmtől telik – szolgálni zenémben; ezért nem vonom ki magam semmiféle hatás alól, eredjen az szlovák, román, arab vagy bármiféle más forrásból. Csak tiszta, friss és egészséges legyen az a forrás!”

Az értékek őrzése és a dinamikus megújítás csak közös vállalkozással valósulhat meg. Össze kell fognunk. Legyen a Magyarországi Evangélikus Egyházi Északi Egyházkerülete az őszinte összefogás színtere. Hordozzuk egymást imádságban nap mint nap. Ebben a reményben és ezzel az elszánással kezdem meg püspöki szolgálatomat, emlékezve az induláskor elhangzott szavakra: „Végezd püspöki szolgálodat a kereszt jelében, nézz a megfeszített és feltámadott Krisztusra, és vezesd hozzá a reád bízottakat.” Úgy legyen, ámen.

Menyes Gyula

TESTVÉREKNÉL ÉSZAKON

Meg kell mondanom őszintén, hogy megtiszteltetésként ért az a felkérés, hogy a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lapjába, az Új kévébe írhatok személyes hangvételű cikket arról a nagy találkozásról, amit északon élő testvéreink között átélhettem. Viszont, amikor a számítógép billentyűzete elé ültem, komoly kérdéssel szembesültem. Kinek írok most tulajdonképpen? Hiszen vendégként nem tudom kihagyni a cikkemből mindazt a sok emlékképet, amire Svédországban rácsodálkoztam. Ugyanakkor, amit én informatívnak tartok megemlíteni, az a lap elsődleges célközönsége számára köz tudott. A szerkesztő által kért személyes hangvétel talán megengedi most azt, hogy a tisztelt svédországi Olvasókkal így láttassam meg élményeimet. Megtiszteltetésként tehát a felkérés e cikk megírására, de nem ért meglepetésként mindazok után, amennyi okom volt meglepődni már az út előkészítése kapcsán.

A történet Miskolcon kezdődött, amikor a püspökiktatás alkalmán Molnár-Veress Pál stockholmi magyar lelkésszel arról beszélgettünk, hogy milyen fontos lenne az ott élő magyarok számára, ha Szigethy Sándor lelkésztestvérünk temetésén az anyaországban élő evangélikusság is képviseltetné magát. Itt és Jánosnak, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökének döntése volt ezután az, hogy én utazzam ki Svédországba, mint püspöki titkára, aki egyrészt személyesen is ismertem Szigethy Sándort, másrészt pedig az elhunyt lelkipásztor az én korábbi szolgálati helyemhez tartozó községben, Ráabogyoszlóban született és keresztelték is meg egykor. Mivel az elhunyt szolgatárs végakarata az volt, hogy könyvtárát a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnáziumra (Líceumra) hagyta, a praktikus megoldásnak az tűnt, hogy a temetésen való részvételt kössük össze a könyvek elhozatalával. Így lett útitársam Tölly Balázs, a Líceum igazgatója.

Amikor körvonalazódtak a részletek a temetés és a hagyaték elszállításával kapcsolatban, akkor ért az újabb meglepetés és megtiszteltetés, hogy én hirdessek igét a temetés utáni gyászistentiszteleten. Valamint az a kérés, hogy fontos lenne az ott élő magyarság számára, ha látogatásunkat összekötnénk a tångagerdei gyülekezeti központban tartandó Ige és anyanyelv című versmondó és bibliaolvasó versenyen, valamint a pünkösdi ünnepén tartandó konfirmációi istentiszteleten való részvétellel.

Hetekkel az indulás előtt úgy éreztem, hogy erőmön feletti útra készülök, aztán elérkezett az indulás napja.

Ahogy hagytuk magunk mögött a kilométereket, úgy változott ez az érzés egyre inkább kíváncsisággá. Vajon kikkel fogunk találkozni a távoli országban? Vajon áldásos lesz-e a *nagy kalandunk északon*? Végül lassan elfogytak a közöttünk lévő kilométerek, és a tengeri mérföldek is. Hajónk kikötött Trelleborgban, végre Svédország földjére léptünk...

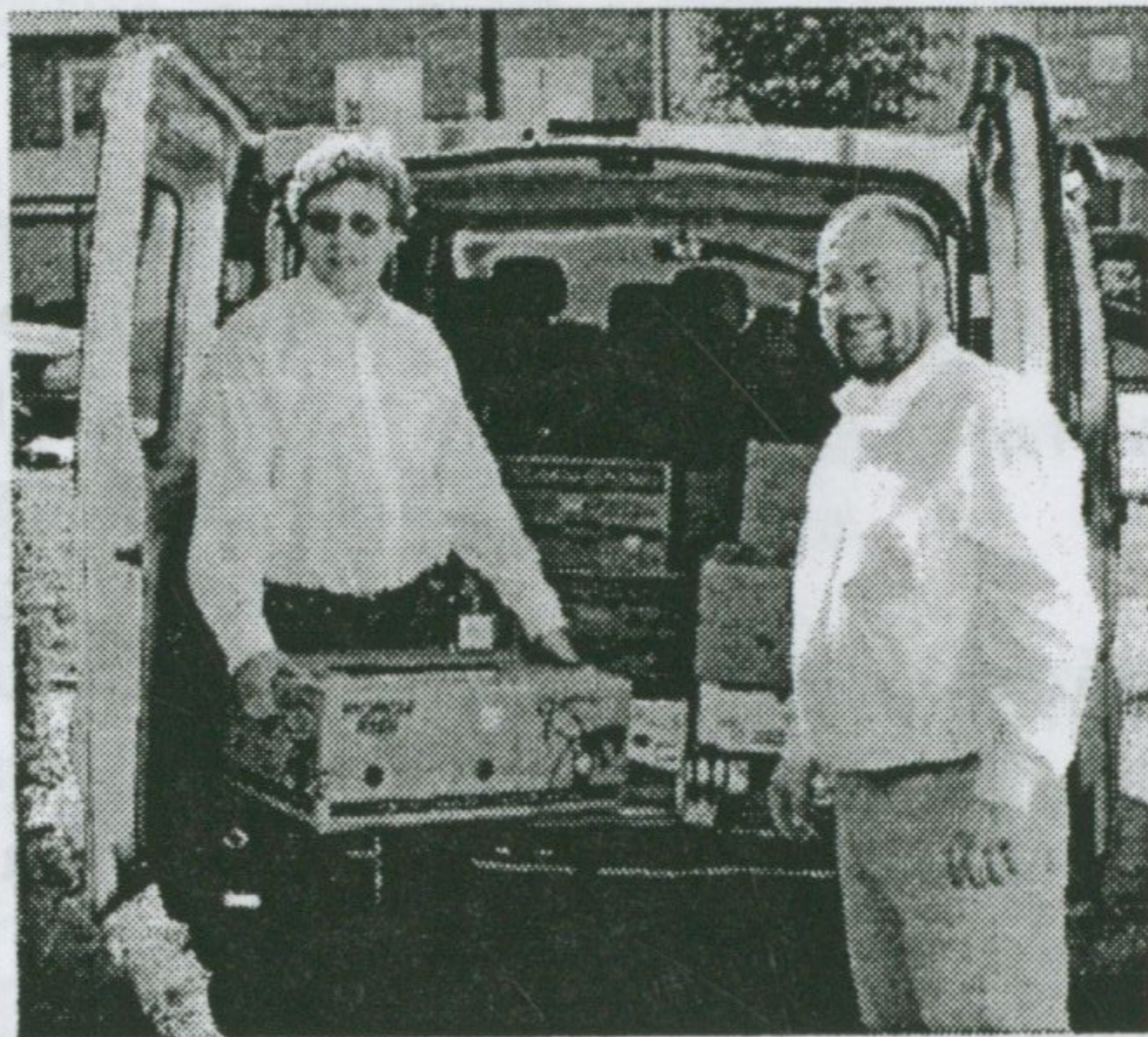
Maga a gyülekezet lelkésze, Molnár-Veress Pál jött elénk a kikötőbe, és vezetett el minket Malmöbe, Tóth Lajosék meghitt otthonába. És ettől a pillanattól kezdve úgy éreztük, mintha Svédországban mindenki magyarul beszélne, hiszen akikkel csak találkoztunk ezután is, mindenki anyanyelvünkön szólt hozzánk. Sőt, azt is éreztük, mintha ebben a skandináv országban mindenki a hittestvérünk lenne.

A pünkösdi ünnep előtti pénteken délelőtt a malmói temetőbe indultunk, hogy eleget tegyünk a bibliai kijelentésnek és visszaadjuk a földnek, ami porból vétetett. Szigethy Sándor hamvai felett hajtottunk fejet és imádságban ajánlottuk őt Istenünk irgalmas szeretetébe.

Ezután a gyülekezet felügyelő asszonyánál, Pálházi Katalinnál gyűltünk össze ebédre, családi emlékezésre, majd a közeli Stadion templomba gyászistentiszteletre. A jelenlévő lelkészek imádsága és igeolvasása gyűrűjében Isten ígéje 2Kor 12,7 alapján szólt hozzánk, ami egykor Pál apostolt is vigasztalta: *Elég néked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz*. Különleges percei voltak az istentiszteletnek, amikor egy magnetofonfelvételtől Szigethy Sándor hangját hallgattuk meg, amelyen életéről beszél.

Az istentisztelet után egy olyan helyzetben találtuk magunkat, ami nálunk Magyarországon ismeretlen. A gyülekezet a templomból kijöve terített asztalok mellé ült, ahol szeretetvendégség keretében egyfajta élménybeszámolóval emlékeztünk meg elhunyt szerettünkről. Nagyon jelképes ez a mozzanata a gyásznak. Hiszen ha a feltámadás reménységében Isten irgalmára bízunk halottainkat, akkor ezután már csak hálát adhatunk azért, hogy közöttünk élt, hogy megismerhettük őt. A közös élmények felelevenítése mellett örömmel töltött el, kedves mosolyt csalt ajkunkra ez az együttlét.

Még péntek délután úgy döntöttünk vendéglátóinkkal, hogy útra kelünk és újra észak felé vesszük az irányt a Közép-Svédországban fekvő Tångagärdébe, a rra a helyre, ami az ott élő protestáns magyarság lelki központja, egy darab Magyarország. A tópart, a csodálatos északi

Menyes Gyula és Tölly Balázs Malmöben a Szigethy-hagyaték rakodásánál

Malmö, 2006. június 2. Szigethy Sándor hamvainak elhelyezésénél (balról jobbra): Eichhardt Sándor, Gémes István, Koltai Signe, Glatz József, Molnár-Veress Pál, Koltai Rezső, Kellner Berglund Ilona, Pitlik Pálházi Katalin, Tölle Balázs, Westerlund Éva, Menyes Gyula

Tölle Balázs liceumigazgató Glatz József nyugalmazott lelkésszel Tångagärdén

Magyarország tájegységeiről nevezték el. Így laktunk mi Svédországban a Sárközben. A szomszéd szoba a Palóc-föld volt, tévét pedig Erdélyben lehetett nézni.

Szombat délután újabb meglepetés ért minket, amikor szinte zsúfolásig megtelt a gyülekezeti otthon központi, emeletes épülete, hiszen nem csak a konfirmációi vizsga vonzotta oda a környékbeli magyarságot, hanem a kilencedik alkalommal megrendezett Ige és anyanyelv versmondó és bibliaolvasó verseny is. Tölle Balázs liceum-igazgató, magyartanár kapta azt a megtiszteltetést, hogy a zsűri elnöke legyen ezen a megmérettetésen. Öröm volt hallgatni azokat a gyerekeket, akik már a többedik generáció szülöttei a Svédországban élő magyaroknak, és mégis, közülük sokan az anyaországban élő kortársaikat megszegyenítve beszélnek anyanyelvünket. Nehéz helyzetben volt a zsűri, hiszen aki részt vett ezen a versenyen – akár megszólalt, akár csak hallgatott – mindenki nyertes volt.

Pünkösöd ünnepén a közeli Trogared templomba mentünk, ahol konfirmációi istentiszteletre került sor. A konfirmandusok szülei külön köszönetet mondtak azért, hogy három pap is jelen volt gyermekeik konfirmációján, hiszen Glatz József, a gyülekezet alapító lelkésze is megtisztelte jelenlétével az ünnepi alkalmat.

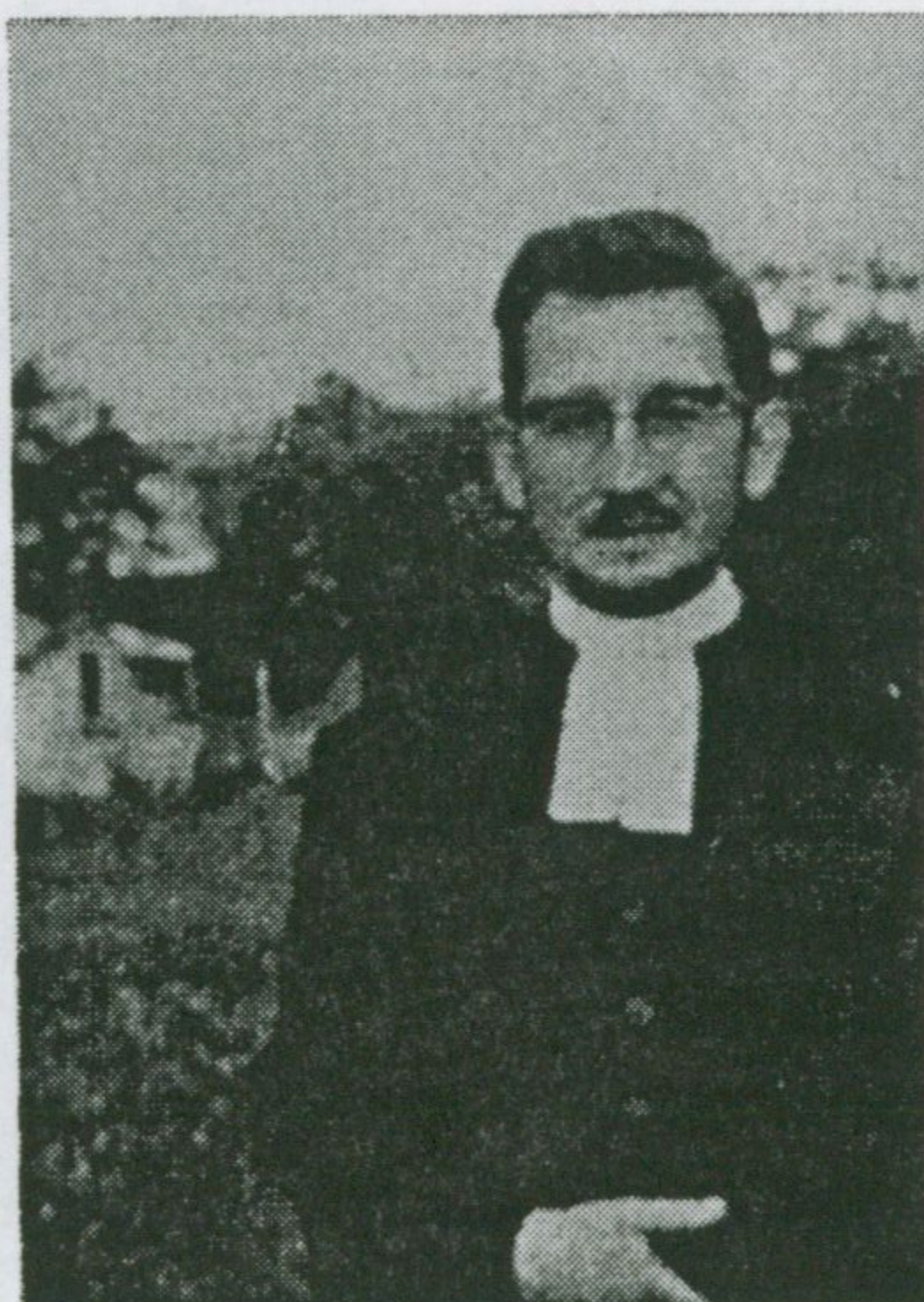
táj különösen is egzotikussá tette számunkra az ott átélteket. Különösen jelképes mondanivalót fejez ki az, hogy az épület helyiségeit, szobáit nem egyszerűen sor-számozták, hanem a történelmi

Sajnos ez a nap is hamar elmúlt és indultunk is vissza Malmö-be, hogy másnap a könyvekkel megpakolt kisbusszal hazafelé vegyük az irányt, búcsút intve vendéglátóinknak.

Ha már személyes élményeket kért tőlem a lap szerkesztője, legalább a cikk végén nem hallgathatom el azt a tényt, hogy ez alatt az út alatt én egy évet öregedtem.

"...hogy visszatérjen a földre, ami porból vétetett."

Szigethy Sándor lelkészé szentelése után Tångagärdén

Hiszen Győrből elindulva még nem voltam negyvenéves, de már elmúltam negyven, mire hazaérkeztünk. Külön ajándék volt számomra, hogy e kerek évfordulás születésnapomat – éppen pünkösöd második ünnepén – egy tengerjáró hajó fedélzetén tölthettem. Ez azért olyan sokatmondó számomra, mert aki ismer, az tudja, hogy életem több időszakában is tengerész szerettem volna lenni. Mára viszont már bizonyossággá vált számomra - s ezért nem szűnök meg hálát adni Istennek -, hogy egykor elhívott, és az egyház hajójában jelölte ki szolgálati helyemet.

A felső képeken az országos döntő közönsége. Balról Tóth Ildikó kezén a legkisebb, majd a középkorú, balra lent a nagykorú szavalók. Az alsó képen Tölly Balázs a zsűri elnöke, Veress Ildikó, Tóth Ilona és Dózsa Katalin, a zsűri tagjai. A túloldalon balra a göteborgi „Tavaszi szél” gyermek tánc és színjátszó csoport János vitéz előadásának egy-egy jelenete. Jobbra a csoport vezetője, Csapó László Patrícia. (Ezúttal is köszönjük Elbe László, Jordáky Béla, Menyes Gyula, Muszka Károly, Spáda János és Tölly Balázs szerkesztőségünkhöz beküldött s e lapszámban is felhasznált képeit.)

HALLGASD A RÁDIÓBAN

A Magyar Rádió Kossuth adóján **2006. július 3-án 13:30 órakor** kezdődő Az Evangélikus Egyház fél-órása c. műsorban kerül adásba Menyes Gyula püspöki titkár Svédországban, többek között Tångagärdén felvett rádiós interjúiból készült összeállítás. A műsor később is meghallgatható a Magyar Rádió internetes honlapján, a **www.radio.hu** címen. Itt a *Hangtár*-ra kattintva a *Kossuth Rádió*-t kell választani (adások óránkénti bontásban), majd a dátum melletti nyilakkal a *keresett napra* kell „lapozni”, utána pedig a *13.00 órát* választva máris hallgatni lehet az akkor kezdődő műsorokat, 13:30-tól a Menyes Gyula svédországi interjúiból készült összeállítást.

Megjegyezzük, bármely más adás is visszahallgatható a Magyar Rádió hangtárából. Érdeemes megpróbálni!

Szente Imre

CSENDES BÉLÁRÓL

halála tizedik évfordulójára

Csak úgy másfél évvel volt idősebb nálam, de szemnyitogató s egyben felszabadító hatással volt rám, világképem alakulására attól kezdve, hogy a kőszegi bencés gimnázium és a Kelcz-Adelffy Fiúnevelő Intézet meglegházi légköréből Pestre kerültem. Sztáray Zoltán a „Bárány”-kötethez írt előszóban jellemzi Csenedes Béla megjelenését, mely egy paraszti környezetben nevelkedett fiattól meglepően magabiztos és imponáló volt, szavára pedig érdemes volt odafigyelni. Mindez azonban természetes közvetlenséggel és emberi melegséggel párosult. A Horthy-kollégium, mely a Mária Terézia- (később Kilián-) laktanya épületében kapott helyet, eléggé hodály-szerű tisztelemes szobájának jórészt „gólyákból” álló népe egy családdá vált a „szobafőnöksége” alatt, a Nyúlból érkező hazai csomagok, akár a többiek, a közös asztalra kerültek, a fejtágító viták és a bölcsészlányok „kritikai kiértékelése” mellett volt ott vad hancúrozás és erőpróba is – olyankor Bélával szemben tanácsos volt az óvatosság, mert maga sem volt tisztában rendkívüli erejével. A vizsgákra persze nem ebben a szobában készültünk: ki-ki elvonult egy pokróccal a még hodályszerűbb közös tanulóba „seggelni”. (Bocs a finnugor szóhasználatért, de ezt alkalmaztuk a vizsgák előtti „rohammunka” megjelölésére.)

Nem csak a kollégium volt azonban együttlétünk színhelye, hanem a Múzeum-körúti egyetemen a Bölcsészsegítő Egyesület is, mely Béla elnöksége alatt korrepetálandó tanítványok szerzésén kívül a majdani tanárok emberré s magyarrá nevelésével is foglalkozott. Béla Németországból jött meg azon az őszön ('42-ben), ahol ösztöndíjasként járt, egyebekre is nyitott szemmel, mint a nyelvre és irodalomra: tudatosodott benne a „szövetségesünk” részéről fenyegető veszély, melyre a magyar gerinc erősítésével kell felkészülnünk a némethlászlói program szerint. Magyarságismereti előadások mellett népdalozásra is jutott idő: ott éreztem rá, mi a különbség a népdal és a magyar nóta között, addig egyforma buzgalommal gyűjtögettem, vegyesen írtam füzetbe őket.

Az 1944. márc. 19-i német megszállást együtt éltük meg lelki gyákorlaton a budai Manrézában. A nyilasok őszi hatalomátvétele és a rá következő katonai behívók vetettek véget Bélával való ismeretségem ez első szakaszának.

A második '45 késő nyarán kezdődött, de már nem a Horthy-, hanem a menekült erdélyiek számára alapított Podmaniczky-utcai Teleki-kollégiumban. Béla eléggé nyúzottan tért vissza a sztalinói hadifogságból, de erős fizikuma hamar kiheverte a megpróbáltatásokat. A két terror közötti három éves demokratikus közjátékra egyre nyomasztóbban ereszkedett a közelgő kommunista hatalomátvétel fenyegető árnyéka. Akkor már én voltam a Bölcsészsegítő elnöke, kiteve a kommunista infiltráció heves ostromának. Béla és közös barátunk, Majsai Emil, aki a kultuszminisz-

térium államtitkáráként tájékozottabb volt mindkettőnkénél, láttak el jótanácsokkal. Ki-ki a maga posztján folytatta reménytelen harcát a Rákosi féle szalámitaktika ellen. Nem voltunk valami dörzsölt konspirálók; fiatalos hévvel, minden elővigyázatosság nélkül politizáltunk. Emlékszem, egy ízben a Palatinus-strand embersűrűjében folyt a nézetek hangos összeütköztetése a „diákvezérek” között. „Innen már csak az ávó hiányzik” – jegyezte meg epésen valaki. Az ávó mindenütt jelen volt, még a „szabadság” kezdeti hónapjaiban is el-elragadott az egyetemről valakit pár napos kihallgatásra. Isten csodája, hogy társaságunkból senki sem bukott le még; valószínűleg egyszerre akartak lecsapni a Rákosi tervezte „ifjúsági per” jövőendő áldozataira.

Így is történt a hírhedt „fordulat évében”, amikor szinte minden barátomra rákerült a sor, ha nem menekült idejében Nyugatra. Hogy rám nem, azt annak köszönhetem, hogy tanári szakvizsgám foglalt le és hát a szerelem, Gabriella, akivel házasságunk után együtt vonultunk önkéntes vidéki száműzetésbe még a letartóztatások előtt.

Az ötvenes évek elején valahányszor Pesten jártam, elzarándokoltam Pestszentlőrincre Emil szüleihez, hallottak-e valamit barátaimról. Nem, Kistarcsa óta nem tudják, hova hurcolták őket; lehet, hogy a Szovjetunióba. Recsk létezéséről senki sem tudott. De Emil oda sem jutott el: leverték az ávón a veséjét, a kórházban halt meg, szülei hiába várták vissza.

Bélával való kapcsolatom hosszú évtizedekre megszakadt. Mint később értesültem, Sztáray Zoltánnal együtt végigjárta a szenvedés stációit az Andrássy-út 60-tól a budadéli, kistarcsai internálótáborokon, a három éves recski poklon át a két éves váci ráadásig. Nem értesültem kevéssel a forradalom előtti szabadulásáról, sem arról, hogy mi lett vele '56 után. „Éveken át földművesként, segédmunkásként dolgozott, utána műszaki könyvtárosként tevékenykedett. Szakirodalmi tudományos tájékoztatásból is egyetemi oklevelet szerzett. E tárgykörben több kötet tanulmányt jelentetett meg” – mint egyik verseskötete hátsó tábláján rövid életrajzában olvasom.

Ismeretségünk harmadik s leghosszabb szakasza valamikor a nyolcvanas évek vége felé indult, ő keresett meg egy levéllel, címemet nyilván Sztáray közölte vele. Örömmel álltam rá, hogy kiadáshoz segítsük Béla első verseskötetét egy száz példányos megrendeléssel, melyhez a stockholmi Magyar Ház a nevét adta, a pénzt eljuttatva a győri kiadóhoz. Ez volt a kezdete egy elég sűrű levélváltásnak, többek közt a klasszikus versformák, verslábak szabályairól, melyekkel Béla tisztában volt ugyan, de kifogásaimat eleresztette füle mellett, mert mondandója erőteljes megfogalmazását fontosabbnak tartotta minden formai megkötöttségnél. Rákerült a sor az első személyes találkozásra is: a Hazában jártomban egy nyáron Tainával

feldöcöggettük kocsinkat a nyúli hegyre. Bélát nem értesítettem előre, bizony időbe telt, míg nagynehezen kitalálta, ki vagyok. Béla spártai körülmények közt élt, de mozgósítva a fél falut meglakó „Csendes-hadat” elővarázsolódtak a szükséges javak, borért pedig nem kellett a szomszédba menni. Mint mindig, velem volt a mandolin, fölelevenítettük régi dalkészletünket. Szent énekekre is rákerült a sor, mert Bélának megvolt még a diákkori *Égi Lantja*, amiből mi is énekeltünk Kőszegen. Ezt az első látogatást több is követte, Wennesz Lacinál is vendégeskedtem ugyanis néha a szomszéd baráti hegyen, ahonnan csak egy kiadós séta volt Béla akkurátusan megvasalt ősi hajléka. Olykor munkára is fogta a vendéget, hogy jobb legyen az étvágya, bár földet és vizet fölhornani a tőkék alá az aszályos kánikulában magamtól soha nem jutott volna az eszembe.

Utolsó találkozásunk nem a hegyen volt, hanem Budán az Ibrahim-utcában. Veronka lányom társaságában mentem el hozzá, előzőleg odatelefonálva. A rák előrehaladott stádiumában volt már, vérnyomok maradtak a végében utána, de élénken s szellemesen társalgott, amire nyilván a szép-lány jelenléte is inspirálta, akárcsak valamikor régen, „boldogult úrfikorunkban”. Mikor kikísért bennünket, hosszan, szemében szomorúsággal nézett utánunk. Éreztem, hogy utoljára látom. Halála hírére Katalin lánya írta meg, „a két gyönyörűsép, idegen, távoli csillag” egyike, aki húszévesen fölkalauzolta kocsimat a nyúli hegyre első látogatásomon. Neki hagyta meg végrendeletben az apja két évvel korábban:

*Édes leányom, tudjad, a nap közel,
mikor Tetőled kérdik a Csendesek:
hová ássák sírgödrömet, mondd:
Nyúlon, a százados ősök mellé.*

* * *

Sokoldalú, átlagon felüli képességeit, akaraterejét és Nietzsche-i méretű ambícióit figyelembe véve mindenben nagyot alkothatott volna, amibe csak belefog. Bár költői tehetségre valló verseket is írt már húszas éveiben, nem gondoltam, hogy éppen a poézis, nem pedig a filozófia, a tudomány vagy a politika terén kamatoztatja talentumait. Igaz, politikai s tudományos karrierjébe drasztikusan bele-nyúlt a történelem, a múzsától pedig dacosan távortartotta magát több évtizeden át mint gyenge pótlékától annak, amit elrabolt tőle a sors. A fordulatot a halálközelség és valószínűleg a rendszerváltozás új scénáriója hozta: hetvenedik életéve küszöbén a saját és nemzete romlása bírta rá a megszólalásra. Öt év alatt négy verskötetet tört be a magyar irodalomba. Seregeket ugyan nem tudott toborozni új Adyként vagy József Attilaként, a jelen hangzavara elnyelte szavát. Az irodalmi kritika lelkesedése sem volt egyhangú, de akik fogékonyak voltak üzenetére, nyelvi gazdagságára s erejére, csodálatuknak adtak kifejezést. A Bélát egy kurta évvel túlélő Fodor András költő-kritikus így ír: „Kötetről-kötetre növekszik az olvasói ámulat a 69 évesen publikálni kezdett Csendes Béla erőmutatványai láttán.

Most a negyedik kötet olvastán immár az ige végső megtestesülésében részesedhetünk. A sorsüzött, a betegség és érzelmi kiszolgáltatottság vesszőfutása közt hajszolódó, de a természettől, a testi valóság szépségétől, formálása szenvedélyes szerelmétől soha el nem szakadó idős férfi pásztori lírájának nyelvi bátorságát, tömörségét és keserédes mámorát élhetjük át ezekben a vallomásokban.” Csodálja „szóigézetét”, a gazda szemével és lelkiismeretével való látásmódját, „fürgé reagálásait” a társadalom állapotára, s óhajtvá jósolja, hogy az ezredforduló utáni nemzedéknek füle lesz majd a költői üzenet felfogására.

Béla verseiből már korábban is idézgettem az Új Kévében. Például a '40-es években írt *Psalmus Hungaricus*-ból, amelyben elítéli zsidó állampolgáraink sárgacsillagos megbélyegzését: „Nem mossza mentség tisztára homlokunk, / sós bánatunk sem bélyegező kezünk”, továbbá hogy Trianon orvoslásának reményében Németország szövetségeseiként beléptünk a háborúba: „véres kezekkel gyilkosok közt / kapzsin a könny igazát elsírtuk”. Ki tételezne fel ekkora józanságot egy húszéves diáktól? Idéztem a Recskről szóló vers keserűen vádoló hexamétereit is:

*Senki se tudja, hogy itt voltunk és kik; neveinket
nem tartják számon, eleve fogyatékbá helyeztek.
Csollánlébe feloldódott lelkünk belelöttyen
nap-napi biztossággal a latrinába ömölve.*

Megrendítő *Sírverset* szentel Majsai Emil emlékeztének:

*Itt nyugszol valahol jelöletlen sírban, barátunk,
mesterünk és bátor példánk a tette-tudásban.
Hasztalan szabadultál meg a náci gyiloktól:
abban a korban vágta le, amelyért harcoltál...*

Így jellemzi ezt a „személyi kultusznak” becézett gyászos kort:

*Mekkora éjszaka volt! Az ölés hajtó eszmévé
vált a tudatban és kötelességgé, szabadulni a
lélek tiltó gátjaitól, hogy társsá váljon a
társadalom a bűnben, a hallgatásban azonképp.
Éhségben született mezei ivadékok lettek
hóhérokká s eltorzított lelkű verő vad
némberré, elegáns nyomozóktól ölni okítva
rúgták szét a vesét, a herét, törték a gerincet.*

Ám bosszú helyett megbocsátás él lelkében:

*Hajnalodik, ha későn is. – Könyörüljön majdan
rajtatok kegyelemmel az Úr, mi bocsátva
felejtünk
S rákönnyeznek a csillagok az aluvó hantokra,
és már irgalomért esedeznek a fényes szellők.*

Amellett, hogy így elsíratja nemzedékét, a maga ifjonti göggyének megérdemelt büntetését látja a recski megpróbáltatásokban:

Nem kellett néhány farbarugásnál több,
 hogy megméréssel s kiokítva vissza-
 vágassék szarvad, tudatod táguljon:
 hogy körülöttesd
 mennyi bátor hős szinesül, és bölcsebb
 nálad, mindettől kiokítva önként
 öblítsd át elméd: a világosságban
 tisztul a lélek.

A Megigazulás igényét nemzetére is kiterjeszti. Berzsenyi sziklagörgető nyelvén és strófaival szól A magyarokhoz:

Romlásnak indult lelkeveszett magyar!
 Még harsonák sem keltenek állni fel;
 agyad kihűlt, szíved süket; már
 bőröd a lángra is érzéketlen.
 Belülről bomlasz, kívülről bontanak;
 mérgekkkel orvul s nyíltan telítenek.
 Önvédő ösztönöd lebévult,
 és tudatodban a célok torzak.

Riadalommal tölti el népe rohamos fogyása:

És kiürülnek virágzó falvaink;
 elnyelve őket önfaló városok,
 és míg a nyelv a testtel elfogy,
 ránszaporodnak a termőbb népek.

Csak magunk válthatjuk meg magunkat, ha vállaljuk – a mohó harácsolás és a nemzetet ketté szakasztó viszály helyett jobb és baloldal közt – az erkölcsi megújulás útját:

Öblítsd ki lelked, fejedre hints hamut.
 Megigazulni szállj a keresztre fel!
 Függve a jobb s a bal lator közt
 tenmagadat te magad válthadd meg.

Mint az ószövetség prófétáiban, hol a remény, hol a kétségbeesés kerekedik fölül benne. Ha az utóbbi, nem kíméli az ostort a rendszerváltás, a privatizáció hiénáitól. A magyarokhoz, még mindig – a vers címe:

Az ígéretföld, annyi kínok után,
 alig nyílt meg, bomlik a nép, s válnak
 sok régiekből új zsiványok,
 s lesznek a meglapulókból szentek.

Hogy versenyeznek majdani koncokért:
 hatékonyabban melyikük árusít
 ki téged bármely új uraknak;
 hogy tülekednek az új helytartók!

„... benne termő férgek erős gyökerit megörlik, s egy gyenge szélről földre terítettik” – írta Berzsenyi, „kevély tölgyhöz” hasonlítva a Hazát. Csendes Béla hasonlata drasztikusabb:

Belőled lettek, megnyomorult fajom,
 lélekapasztó férgek ártani:
 még el sem dőltél, már kirágnak
 mint a görények az élő sertést.

Ám a nemzet maga is részt vesz az önfelfaló torban:

Közéjük álltál; már magad is rohansz
 harácsolásra, s hogy ne előzzenek,
 mentve silány irhád, letiprasz
 ékes erényt, szeretőt és testvért.
 És marjuk egymást még elesőben is;
 egymásnak átka lett, aki volt barát.
 Felbomló testünk bűzletétől
 még a sakálok is elrettennek.

Egy horáciuszi hasonlattal vezeti be a keserűség túlcsondulását:

Megválthatatlan már ez a nép, ki lett
 iránytű nélkül tántorodott hajó;
 sem ész sem ösztön nem vezérli.
 Nincs a szívében a jóra minta.
 Ezért a népért vesztenek annyian
 el csonttörötten, bőrszalékokként,
 s ezért a népért újra vesznek,
 megfutamodni akik nem szoktak.
 Ki vált meg téged, mert magadat már nem
 menthadd meg többé: tested a földet, a
 leget lehelleted rothasztja:
 nincsen, amid s amiből újuljon.
 Irgalmas Isten, védeni meg ne szűnj
 irányavesztett néped, a hűtelent,
 s bálványimádó városunkat
 mentsd meg a tíz igazért, ha van tíz!

Mondják, Vörösmarty, Ady után Illyés Gyula volt utolsó „nemzeti költőnk”. (Csoóri Sándort sikerült kilőni az antiszemitázás bűzpermetével.) Csendes Bélának volna e rangos szerepre igénye, bátorsága, tehetsége, szava azonban nem jut el népéhez remeteségéből. Neki is küldhette volna Németh Andornak szánt üzenetét József Attila: „vegyetek békákat neki, / hogy legyen népe legalább.”

Bár hiszen békákban aligha volt hiány a nyúli lankákon, de még rókákban, vaddisznókban sem, remetelakának padlásán pedig dióján csemegéző egerekben, nyestekben sem. A nyestek pározó hancúrozása erre a mosolyogtató s Fodor András tetszését nyilván elnyerő „pásztori versre” ihlette költőnket (Nyestek és nőstények a címe, e két szó ügylehet közös gyökerekre megy vissza):

Főnt, amikor éjjel dühösen üzekednek a nyestek,
 s vad robogás közt horkannak kéjes sikolyokkal,
 ülve szobámban a díványon, takaróban a lábam,
 összeadom imígyen számlám, szeliden medítálva:
 Már csak a lélek pázrik, a vágyam ennyi csupán itt:
 Bárha hajolna reám valaki, melegítve a hátam.

Női melegség után sóvárog rideg magányában, régi szerelmét szólongatva:

*Irgalmas nővér lenni ha tudnál még!
Csupán csak ennyi vágyam, a végső vágy,
s a lázban felhevült párnáim
hogy puha karjaid átbörzölnék.*

Ez az „átbörzölnék” maga elég ahhoz, „hogy testetleket átjáró eredetiséget vigyen a szerelmi sóvárgásba” – jegyzi meg Fodor András.

*Még egy elbűvölő, pajkos strófa e témából:
Irgalmas nővér, társamul is néha
mellém simulva felmelegíthetnél!
Páratlan héten párosodva
párosokon beleemlékeznénk.*

Mikor felfedezik a testében rohamosan osztódó daganatot, azt kéri csak az „Örök-Irgalmastól”, hogy egy esztendő adjon még neki élni. Tele hivatástudattal áll a halaszthatatlannal szemben:

*Minden nap nyereség, ingyen ajándék az Úrtól, mely adatik és kötelesség is,
hogy mi rámbizatott már születésemmel,
és mit alkatilag is szabad elmémről
hozzá szenved a szív, párhuzamos lángon,
és mit a sanyarú föld a hegyoldalon
elmélkedni kínál, míg inasul a kar:
megszüljem magam és mindenek üdvére.*

Hazája, „megválthatatlan” népe üdvére is. Neki hagyja örökölni saját példáját a konokságban, a földhöz való ragaszkodásban:

*Olvad a hó, fellágyul a fagy, és pirkad a föld már
– vesd el a borsódat, öregúr; ha kitúrja a vadkan,
vesd el még egyszer, s hüvelyét majd hogyha lerágja,
vessél akkor is újra; elültess zsenge diófát
árnyékul unokádnak. Rabszolgái vagyunk, mert
– és azok is maradunk mi a földünknek, becsületből –
így láttuk, örökölve apáinktól. Ereinkben
ettől mozdul a vér; tetemünk így tér meg a földbe.*

SVÉDORSZÁGI SZENT GYÖRGY-LOVAGOK

„Látván, hogy a világban a jó erkölcs fölötté igen romlásnak indult, továbbá hogy az egymás iránti szeretet, az irgalom, a megértés, az együttérzés, a becsület, a tisztesség, a bajtársias és a lovagias szellem kiveszni látszanak, és az ellenséges gonoszság készül erőt venni a szíveken, ezért azok, akik hisznek abban és vallják, hogy kellő jóakarattal minden gyűlölködés és viszály kizárható, és a kölcsönös szeretet a gyenge embert is erőssé teheti, és együttesen a változó veszélyekkel biztonságosabban szembe lehet szállni, elhatározták, hogy dicső emlékü Károly Róbert királyunk által az Úr 1326. évében, Európában elsőként létrehozott

királyi alapítású lovagrendet, a Szent György nevét viselő Rendet, amely mind világi, mind az egyházi jog szerint hiba nélkül alapított, alapítása semmissé nem nyilvánított és törvényes fennállása meg nem szűnt, az Úr 1990. évében Visegrádon tevékenységének nyugvásából felvétetik, és mindazon lovagok előtt, akik a keresztény/keresztényen értékrendet magukénak vallják, és az evangéliumi tanítás szerint magyar hazánk javára és az emberiség üdvére kívánják cselekedeteiket irányítani, a Rend szünetelő működése megnyitattik.

Ennek okáért tisztos férfiak tanácsával és helyeslésével, meg nem feledkezve a Rend, Károly Róbert királyunk által szentesített, első Alkotmányának követelményeiről, megalkottatták a Rend napjaink követelményeinek megfelelő Alkotmánya, hogy mindazok, akik e testvéri Rend életét meg kívánják ismerni, kellő eligazítást nyerjenek, s azok számára, akik azon elhatározásra jutnak, hogy céljaikat a Rend keretei között kívánják megvalósítani, s a szolgálatot vállalva, kellő próbák után a Rendbe felvétetnek, alapul szolgáljon, s mely Alkotmányhoz cselekedeteiket és életüket igazítaniuk kell, hogy tiszta szívvel és igaz lélekkel vallhassák:

„In Veritate Iustus Sum Huic Fraternali Societati”, azaz:
„Valósággal igaz vagyok e testvéri szervezet iránt.”

A Szent György Lovagrend Alkotmányának bevezető részét idéztem kedves Olvasóink számára, e Lovagrend skandináviai Priorátusának megalakulása alkalmából.

Priorátusunk története csupán néhány évvel ezelőtt kezdődött, amikor is 2003. április 22-én lovaggá ütötték e cikk íróját. Miután 2005-ben megkaptam a megtisztelő Priori címet és az ezzel járó jelölési jogot, javaslatomra lovaggá ütötték Bokor Domokos Ljungby-i egyesületi elnököt. Ugyanebben az évben munkám elismerése jeléül kineveztek Skandinávia Nagypriorjának.

Visegrád, 2006-04-22: lovag Bokor Domokos, lovag dr. Sebestyén Gábor, lovag Mihály Ferenc, Skandinávia Nagypriorja, lovag Feldőti Sándor.

2006. április 22-én Visegrádon ünnepélyes keretek között új lovagokat avattak, kezdőbetűk szerint a következőket: lovag Balogh Gyula, lovag Feldőtő Sándor, lovag Dr. Sebestyén Gábor.

Ezúton is szeretnék gratulálni e megtisztelő kitüntetéshez és kérem Isten áldását elkövetkezendő munkájukra.

A Rend által kitűzött célok és feladatok: a magyar nemzeti eszmék és értékek védelme; a tudományok ápolása; a magyar nemzeti és katonai hagyományok feltárása, ápolása és közkinccsá tétele; a Rend székhelyének, Visegrád városának méltó helyre tétele; az elesettek és gyengék támogatása; a magyar közélet tisztaságának előmozdítása; a lovagi erények korunknak megfelelő gyakorlása; a nemzetek megbékélésének előmozdítása. Feladataink közé tartozik az is, hogy tegyünk valamit az egész történelmi ország területén majd mindenütt romokban heverő, a nemzet történetét igazoló és dicsőítő emlékműveink megmentéséért.

Amint az a kitűzött célokból és feladatokból is kitűnik, sokat lehet tenni akár az emberekért, akár a nemzetért. Priorátusunk tagjai már rég végzik eme feladatok valamelyikét. Lovaggá ütésük csak annyit változtat a helyzeten, hogy erre az áldásos feladatra most fel is esküdtek, bizonyosságot adva tenniakarásukról.

Nem kis feladat amire vállalkoztunk, viszont a mának igazságtalan, szinte könyörtelen világában tennünk kell valamit azokért, akik saját hibájukon kívül kerülnek embertelen helyzetekbe. Lovagrendünk nem tesz egyebet, mint egy közösségben próbálja kifejteni tevékenységét az eredményesebb és tudatosabb munka érdekében. Új lovagjainknak kívánok sok sikert munkájukban, és sok egészséget Istentől munkájuk végzéséhez!

Lejegyezte Lovag **Mihály Ferenc**,
a Szent György Lovagrend Skandináviai Nagypriorja.

SVÉDORSZÁGI TISZTELETBELI LOVAGOT AVATOTT A JOHANNITA LOVAGREND MAGYAR TAGOZATA

Dr. Békassy N. Albert

2006. május 27-én Veszprém-ben, az idei Lovagi Napon személyesen is részt vett Oszkár porosz királyi herceg, a Johannita Lovagrend Brandenburgi Balliátusának Úrmestere, aki idén január 1-i hatállyal a Magyar Tagozat élére Bánffy Miklóst nevezte ki kommandátornak.

Dr. Békassy N. Albert lundi gyermekorvos, a Nyugateurópai Református Lelkigondozó Szolgálat világi elnöke, a veszprémi 1629-ben épült református templomban tartott

rendi istentisztelet keretében, a gyülekezet előtt, ünnepélyes lovagi elkötelezettséget vállalt. Dr. Békassyt a Johannita rend 2004-ben „tiszteleti lovag”-ként tagjává fogadta, de elfoglaltsága miatt csak most került sor avatására. Vállára került a nyolcágú kereszttel ellátott palást, az egyházi lovagok rendi köpenye, mely Pál apostol által leírt öltözkékre utal. Minden lovag az Efézusi levél 6. részének 10–17. verseivel vállalja kötelezettségét: „Végezetre, atyámfiai, legyetek erősek az Úrban, és az

ő hatalmas erejében. Öltözzétek föl az Isten minden fegyverét, hogy megállhassatok az ördögnek minden ravaszságával szemben. Mert nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, az élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak. Annakokáért vegyétek föl az Istenek minden fegyverét, hogy ellentállhassatok ama gonosz napon, és mindeneket elvégezvén megállhassatok. Álljatok hát elő, körül övezvén derekatokat igazlelkűséggel, és felöltöztvén az igazságnak mellvasába, és felsaruzván lábaitokat a békesség evangéliomának készségével. Mindezekhez fölvevén a hitnek paizsát, a mellyel ama gonosznak minden tüzes nyilát megolthatjátok; Az idvesség sisakját is fölvegyétek, és a Léleknek kardját, a mely az Isten beszéde”.

A rendi közgyűlésen az Úrmester köszöntötte a megyeháza dísztermében megjelenteket. Kuti Csaba, a Dunántúli Református egyházkerület főgondnoka, a megyei közgyűlés elnöke részt vett a rendi díszvacsorán. Az avatás előestéjén pedig Tökés László, a Brandenburgi Balliátus Johannita lovagja, Királyhágó-melléki református püspök, a Magyar Reformátusok Világszövetségének elnöke találkozott a lovagokkal.

Előfizetési felhívás

Eddig az Új Kévéhez mellékelten kaptuk az Útitársat. Különböző megfontolások alapján (anyagi terhet rótt egyházunkra, nem mindenki igényelte-olvasta ezt a lapot, stb.) ezentúl csak azok kapják az Útitársat, akik ezt igénylik és előfizetik. Az éves előfizetés összegét az Új Kéve nyomdába adásáig nem tudtuk meg, talán akkorra már igen, mire az Új Kéve az olvasókhoz eljut. Erről majd nálam lehet érdeklődni: Telefon 040–211532, vagy drótpostán: toth.lajos@hotmail.com. (július 22. – augusztus 12. között Magyarországon leszek). A lapra a Malmöi Bibliakör Nordeánál vezetett számlájára lehet majd előfizetni: számlaszám 3095 20 37661, számlatulajdonos: Ungersk Bibelcirkel i Malmö.

Tóth Lajos, Malmö

Ülésezett az MVSZ Küldöttgyűlése

Pozitív költségvetési mérleg, társadalmi támogatottság

Május 5-6-án Budapesten ülésezett a Magyarok Világszövetsége Küldöttgyűlése. A testület elfogadta a tavalyi költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolót, az idei tervezetet, valamint a közhasznúsági jelentést. Új tisztségviselőket választott a megüresedett és betöltetlen tisztségekbe, határozott a tagdíjak befizetési rendjéről és a honlevél igazolvány kiváltásáról. Megállapította, hogy az áprilisi országgyűlési választási kampány lehetetlen viszonyai veszteséget okoztak az MVSZ-nek is.

A Magyarok Világszövetsége pozitív költségvetési mérleggel zárta a 2005. esztendőt, sikerült törleszteni az évekkel korábban felvett bankkölcsönök utolsó részleteit. „Ez elsősorban a szigorú gazdálkodásnak, sok önzetlen önkéntesnek és a tiszteletdíjukat évek óta közcélra felajánló tisztségviselőknek köszönhető” – állapította meg beszámolójában Patrubby Miklós elnök. Az MVSZ társadalmi támogatottságát mutatja a befizetett tagdíjak összege, amely 1990 óta soha nem volt ekkora. Ugyanezt jelzi az 1%-os felajánlásból származó bevétel. A 2004. december 5-i népszavazás kapcsán kialakult rokonszenvet, ismertséget, elismertséget és érdeklődést tükrözi a Magyarok Világszövetsége szellemi termékeinek eladásából származó bevétel, valamint a helyhatósági választásokkal kapcsolatos megkeresések is. A Küldöttgyűlés megerősítette a Kárpát-medencei Regionális Tanács titkos szavazással hozott határozatait a megüresedett és betöltetlen tisztségek betöltéséről, illetve a két Regionális Tanács javaslata alapján három új tagot választott az MVSZ Védnöki Testületébe: Dr. Hegedüs Lóránt református püspököt Magyarországról, Dr. Kállay Oszkár orvost Belgiumból és Radványi Jenő vállalkozót a Felvidékről. Az MVSZ Kárpát-medencei Regionális Tanácsának elnöke András Imre Erdélyből, alelnöke Alakszainé Dr. Oláh Annamária Magyarországról. Az MVSZ Elnökségének új tagja Klacan Teréz Felvidékről, póttagok Oláh István és Hompoth Zoltán Magyarországról.

Az egyetemes magyar személyi okmány, a honlevél igazolvány kiváltásáról határozva a Küldöttgyűlés elrendelte, hogy azt a Magyarok Világszövetségének tagjai 2007. március 31-ig igényeljék, mivel ez számukra egyben tagsági könyv is. Az MVSZ-ben tagságot nem vállaló magyarok ugyanezt folyamatosan kérhetik. A Honlevél újság, a Magyarok Világszövetsége kiadásában havonta megjelenő lap már 20 országba jut el. Ennek terjesztését az MVSZ küldöttek és tagok szíves figyelmébe ajánlja. A Küldöttgyűlés nyilatkozatot fogadott el a sterilizálásról szóló törvénnyel kapcsolatosan, fasiszta jellegűnek nevezve azt. A testület részletesen foglalkozott az 1956-os Magyar Forradalom 50. évfordulójának megünneplésével. A Stratégiai bizottság tájékoztató beszámolóját elfogadva, a Küldöttgyűlés megállapította, hogy a magyarországi magyarellenes pártrendszer csakis a civil szervezetek megfelelő strukturális szerveződésével semlegesíthető. A jelenlegi választási törvény és eljárás egyaránt kárt okoz a magyarság egészének és a magyar érdeképviseletet vállaló civil szervezeteknek. A Küldöttgyűlés két elnökségi tag lemondását a magyarországi választási kampány lehetetlen viszonyai miatt bekövetkezett veszteségnek tekinti. A politikai okokból elkövetett bűnök jóvátételére vonatkozó hatályos törvények szellemében a Küldöttgyűlés felkérte az MVSZ Elnökségét, hogy jogászok bevonásával készítse elő a jóvátételi eljárás kezdeményezését az MVSZ költségvetési támogatásának 2000-ben politikai okokból történt megvonása miatt keletkezett kár felszámolására.

MVSZ Sajtószolgálat

CSALÁDI KRÓNIKA - KERESZTELES -

MOLNÁR-VERESS THEODOR MÁRK

aki született 2006. január 28-án Stockholmban, STEEN-LANDIN MALIN ELISE és MOLNÁR-VERESS MÁRK gyermeke, 2006. május 28-án Stockholmban, a Francia Református Templomban, a Stockholmi Magyar Protestáns Gyülekezet kerekében, a Svéd Egyház szokásrendjével is összhangban, Molnár-Veress Pál lelkész szolgálatával, a keresztség szentségében

részesült. Keresztszülők: LARSSON JÖRGEN GUNNAR és STEEN-LANDIN MIA LINA. Isten áldása kísérje e kisdéd és szülei életét!

Flórián Tibor

VÉGTELEN BÉKESSÉGGEL

Istenem,
ringass el bölcsődben engem,
hogy ne lássam a halált.
Lebegjek kéken felhőid fölött,
vad hegyek fölött,
tengerek fölött,
a soha nem múló idő fölött
és teljek meg zúgó viharoddal,
a nappal és a holddal,
csillagokkal,
örjás örömöddel,
a földdel és az éggel,
végtelen békelességgel.

ÜZENET ERDÉLYBŐL

– Magyarország. A székely ember fülében mélabús csengése volt e szónak, mely magában hordozta a ropogásra sült omlós kenyér illatát, a délibábos Hortobágy képzetét, és a kommunista diktatúrában csak képeslapról ismert Szent István Bazilikát, debreceni Nagytemplomot és az esti kivilágításban tündöklő Halászbástyát. Magyarország! – fohász-kodtunk elesetten, megkeseredett lélekkel a sötét évtizedek roppant terhe alatt nyögve, könnyes szemekkel, mert miközben gerincünk majd bele-roppant az erőnkét már-már meghaladó erőfeszítésbe, hogy megőrizzük magyarságunkat, otthon nem akartak tudni az itthoniakról, nem volt ki letörölje hideg verítéktől gyöngyöző homlokunk. De mi ennek ellenére végtelen szeretettel és tisztelettel tekintettünk a Kárpát medence egy darabkája felé, melyet még mindig úgy hívtak: Magyarország. Mert Magyarország a székely ember számára nem csak egy ország nevét megjelölő szó volt, hanem sokkal több annál. Mély érzelmekkel telített elnevezés. A szívünket megdobogtató édes bizsergés. Erőforrás és kapaszkodó. Emberi tartást sugárzó, létünknek értelmet adó fogalom. A hely, ahol élni érdemes. A föld, melyért szenvedni jó. Édes hazánk.

– Magyarország! – szakadt fel ajkamról a sóhaj, s párás szemekkel ittam magamba a zászló színeit, a zászlónkét, melyet, közel ezer kilométert robogva türelmetlenül, végre megpillanthattam szabadon lengedezni, mikor sok-sokévi meddő próbálkozás után átléptem, átléphettem a határt. A határt, melyet igazságtalan nagyhatalmi döntések húztak testvér és testvér, szülőföld és haza közé. Azok az igazságtalan nagyhatalmi döntések, melyeket egyetlen igaz székely sem fogadott el soha. Nem fogadta el, mert tudta, hogy amiről mi magunk önként lemondunk, az számunkra örökre elveszett. Nem fogadta el, mert bízott és még mindig bízik benne, hogy fordul majd számunkra kedvezően is a történelem kereke. Nem fogadta el, mert Istenhez fohász-kodva hitte és hiszi, hogy egyszer majd győz az igazság. Nem fogadjuk el a Trianonban született nagyhatalmi döntéseket, mert mi, erdélyi nemzettársak még mindig magyarnak valljuk magunkat, bár szülőföldünkön az eszközökben sem válogatva mindent elkövetett a hatalmi gépezet a hosszú évtizedek alatt, hogy e tudatot kiölje belőlünk, s ahol nem használt a meggyőző szó, hazug érv, és az iskolában gyermekkorunktól belénk sulykolt meghamisított történelem, ott az erőszaktól sem riadtak vissza. Az idegen hatalom nemzetmentő szerepben tetszelgő éber őrei, céltudatosan, jól kidolgozott stratégia szerint cselekedtek, ezért ha meghajlítani nem tudták, megpróbálták eltörni egyenes gerincünket. Mindezek ellenére büszkén és bátran vállaltuk magyarságunkat, mert volt bennünk nemzeti öntudat, melyet titokban, olykor rettegve, még a családi házból is riadtan körülnézve, de beloptak a lelkünkbe könnyes szemű édesanyák és kérges kezű édesapák. Észrevétlenül belopták lelkünkbe azt a szellemi örökséget, mely múltunkból magában hordozta mindazt amire emlékezni érdemes és emlékezni kell, legyen az győzelem, vesztes csata vagy igazságtalan békediktátum, dal, tánc vagy vers. Büszkén és bátran vállaltuk magyarságunkat, mert tudtuk, honnan jövünk, hova tartozunk és azt is, hogy merre akarunk tartani. Éppen ezért, mi, erdélyi magyarok megdöbbenve és sajgó lélekkel vettük tudomásul, hogy Magyarhonban a nemzeti öntudat elcsökevényesedett és kiveszőben van, mert gyilkos kezek módszeresen csonkítják a felnőttek lelkében, a fiatalokból pedig kitépik még mielőtt szárba szökkenhetett volna. Teszik mindezt a globalizáció leple alatt, önös és idegen érdekektől vezérelve, s ha valaki felismerve alantas szándékukat megkongatja a vészharangot, azt nacionalizmussal vádolva próbálják félreállítani, s ha így sem sikerül elhallgattatni, előbb-utóbb rásütik az antiszemitizmus bélyegét is.

Nacionalista!? Rémálmainkban sem fordult meg a fejünkben, hogy a rendszerváltás utáni demokratikus Magyarországon még mindig ezen koholt vád alapján lehet félreállítani hazájukat féltő és nemzetük létéért, jövőjéért aggódó értelmiségieket vagy politikusokat. Meg lehet bélyegezni és félre lehet állítani őket, mert a sikeres agymosás következtében Magyarország lakosságának tekintélyes hányada fásulttá és manipulálhatóvá vált, mely tulajdonságok egyértelműen egy lelkiileg sérült, identitás-zavarral küzdő, beteg nemzet jellemzői. Éppen ezért a magunkban és másokban való tudatosítás szándékával, tiszta lelkiismerettel kijelentem, hogyha a hazaszeretet, nemzetféltés, önbecsülés, nemzeti tudat és országépítő szándék nacionalizmust jelent, igenis nacionalistának kell lennünk, és ezt tanácsolom a világ összes nemzetének, mert csak így lehet megmaradni, gyarapodni a XXI. században. Fennmaradása érdekében egy egészséges nemzetnek is szüksége van a szó nemes értelmében vett nacionalizmusra, mely anélkül, hogy sértene más népek érzelmvilágát, segítséget nyújt az önazonosság megőrzéséhez. Hát akkor hogyan lenne szüksége egy olyan kisemmizet, megtiport, kifosztott és meggyötört nemzetnek, mint a magyar, akit hosszú évtizedekig nemcsak a megszállók, hanem saját idegen zsoldba szegődött vezetői is elnyomtak, megaláztak, félrevezettek és meggyaláztak, ezáltal próbálván nemzeti önazonosságának a feladására kényszeríteni. És amit nem sikerült a kommunizmusban diktatórikusan megvalósítani, azt kifinomultabb eszközökkel elérték a demokráciában. Áldatlan tevékenységük következtében sok anyaországi honfitársunkból hiányzik az a nemzeti tudat és öntudat mely elengedhetetlenül szükséges a helyes döntések meghozatalához és a pozitív cselekvéshez. Mely átsegít a nehéz éveken és a kilátástalannak tűnő helyzeteken, mint ahogy minket, kisebbségi sorsba taszított magyarokat is átsegített a diktatúra sötét korszakán, melyet édes anyanyelvünket és nemzeti kultúránkat nemcsak megőrizve, hanem a mostoha körülmények ellenére és dacára tovább gyarapítva vészeltünk át. Joggal várjuk el tehát, hogy ezeket az értékeket a jelenlegi magyar határok között élő nemzettársaink is megőrizték és tovább gyarapítsák.

– Hiányzik a nemzeti tudat és öntudat, ezért történhetett meg, hogy a magyarországi szavazópolgárok újabb négy évre azon politikusok kezére bízták az országot, akik nemzetirtó, hazaáruló és országpusztító elődjeik szellemi örököseiként csak köpenyeget váltottak, de ideológiát és magatartást nem. Akik egy jól körvonalazható, kívülről diktált és irányított stratégia megvalósításával tönkretették a magyar vidéket, el lehetetlenítették a magyar mezőgazdaságot, a nyomor szélére taszították a magyar gazdákat, lezüllesztették a magyar városokat, elkótyavetyélték a még magyar kézen lévő nemzeti vagyont, újból eladósították az országot, és szembeállítottak magyart a magyarral. Ezek olyan tények, melyekkel szembesülve rá kell döbbernünk, hogy a megmaradt ország határain belül a nemzet állapota szomorú, mi több, tragikus, minek következtében létünk fája is száradásnak indult az emberiség nagy gyümölcsöskertjében. Hogy a jövőnek megmenthessük, féltő és szorgos kezek odaadó és kitartó munkájára van szükség, melyek fellazítják körülötte a közöny talaját, hogy gyökerei magukba szívthassák az egészséges nemzettudatból fakadó éltető nedveket. Ősi létünk során letisztult hagyományaink kristályvizével kell öntözni állhatatosan, és nem a könnyeinkkel, de ha mégis, azok csak az öröm, és ne a bánat könnyei legyenek. Nemzeti elkötelezettséggel és európai felelősséggel le kell nyesni a törzsén élősködő vadhajtasokat, hogy koronája újra kizöldülve és virágba borulva, gyümölcsöt hozhasson.

– A maradék ország határain belül a nemzet állapota tragikus, de ha a nemzeti elkötelezettségű erők összefognak országhatáron innen és túl, a Kárpát-medencében és az emigrációban egyaránt, akkor nem kilátástalan. A nemzet és ország érdekében félre kell tenni a személyes ellentéteket, s egymás kinyújtott kezébe kapaszkodva át kell lépni a fásultság küszöbén, átsegítve rajta remény és tudatvesztett honfitársainkat is. Büszkén meg kell valljuk magyarságunkat, miközben testvéri jobbot nyújtva a világ minden olyan nemzetének, mely nem a mi rovásunkra akarja saját érdekeit érvényesíteni, elfogadjuk a baráti közeledést mindenki részéről, ha őszinte a szándék, mely mögötte áll. Közös erővel fel kell ráznunk nemzettársainkat a rájuk telepedett kilátástalanságból és letargiából, hiszen sem kicsik, sem elesettek nem vagyunk, ha megfogjuk egymás kezét, hogy érezzük: mi összetartozunk. Visszatérítjük, mert nem fogadhatjuk el a közös hazánkban eluralkodott csüggedt hangulatot, fásultságot, legyintő belenyugvást, hiszen vérzivataros történelmünk folyamán, ha összefogtunk, mindig győztünk. Vesztes csatáinkat csak a széthúzás okozta. Tudnunk kell, hogy mindig volt, van és lesz bennünk elegendő szellemi és fizikai tartalék az újrakezdéshez, ezt több mint ezeréves európai jelenlétünk eseményei is bizonyítják. Ne értékeljük le tehát és ne becsmételjük önmagunkat, hiszen létezésünk során számtalan esetben gazdagítottuk az emberiség szellemi kincsestárát; most legyünk újra saját kincseink kibányászói és éber őrei. Rá kell ébreszteni honfitársainkat, hogy elérkezett és megadatott a történelmi pillanat, a rég nem kínálkozott lehetőség, hogy önmagunk lehessünk, önmagunk maradjunk. Jövünk, megmaradásunk, gyarapodásunk érdekében élnünk kell vele, ez szent kötelesség. Bízunk abban, hogy a nemzeti megmaradásért folytatott küzdelmünk előbb-utóbb eredményes lesz. Ha olykor mégis kétségeink támadnak, idézzük fel magunknak Bethlen Gábor, Erdély fejedelmének Bibliából merített szavait: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” Azon fejedelem szavai ezek, aki a hit, önbizalom, tudás, értelem és szellem erejével egy feldúlt, megtizedelt, elszegényített és megfélemlített kicsiny országot nemcsak megvédett, talpra állított és virágzó tündérkertté varázsolt, hanem meg is őrzött ebben az állapotában, a kedvezőtlen földrajzi fekvés és történelmi helyzet ellenére, két marakodó nagyhatalom egymást tipró lábainál. És higgyétek el testvéreim, Isten velünk van, ha mi is úgy akarjuk.

JUSTICE FOR HUNGARY! IGAZSÁGOT MAGYARORSZÁGNAK! VESSZEN TRIANON!

2006. június 4-én, 86 év óta először tüntettek magyarok a Párizs-környéki Versailles Kis Trianon-palotája előtt a gyalázatos trianoni diktátum ellen.

A 2006. évi csíksomlyói búcsú résztvevői a Kis-Somlyó nyergében

A www.erdely.ma honlap képei a gyergyóditrói székely nemzetgyűlésről

Székely nemzetgyűlés Gyergyóditróban

„A székely nép ősi joga összehívni a nemzetgyűlést, ha az egész közösséget érintő döntés meghozataláról van szó, és mindig akkor hívták össze, ha a székelység megelégtelte az elnyomást” – jelentette ki Csapó József, a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) elnöke a gyergyóditrói Székely Nemzetgyűlést megnyitó beszédében.

Gazda József kovásznai nyugalmazott tanár a székely nemzetgyűlések történetéről tartott előadásában kitért arra, hogy a magyar mindig befogadó nemzet volt, jogokat, kibontakozási lehetőséget biztosított az együtt élő nemzeteknek, példaként idézve a lelkiismereti szabadságot biztosító Tordai Kiáltványt. „Ma olyanok neveznek hazatlannak bennünket, akik öt-tíz éve laknak ezen a vidéken” – mondta.

A székek vezetői sorra felolvasták a korábban megvitatott határozattervezeteket, amelyek egybecsengően a székely nép önrendelkezését szorgalmazzák. A végleges határozatot Csapó József SZNT-elnök ismertette. Ennek értelmében „a Székely Nemzetgyűlés megjelöli a történelmi székely székeket magában foglaló Székelyföld autonóm közigazgatási egység ideiglenes határait, miképpen ezek a Székely Nemzeti Tanács által elfogadott és Románia Parlamentjében benyújtott Statútumban szerepelnek.” A Székelyföld önkormányzásának elvei között szerepel, hogy a székely népnek joga van „saját kebeléből választani önkormányzatot, nemzeti önazonosságát megőrizni”, valamint „saját oktatási-kulturális, közigazgatási intézményekkel, döntéshozó, végrehajtó és bíraskodó testületekkel rendelkezni.”

A székelyföldi autonómiaökrékvések érvényesítésével megbízott Székely Nemzeti Tanácsot a székek küldöttei a határozat alapján felhatalmazták a székely nép érdekeinek külföldi és belföldi képviselésével. A Székely Nemzetgyűlés követeli, hogy 2006. szeptember 30-áig Románia elnöke, parlamentje, kormánya haladéktalanul kezdjen tárgyalásokat a székelyföldi autonómiaökrékvések közképviselésével felhatalmazott Székely Nemzeti Tanáccsal. Ha ez nem történik meg, a határozat újabb nemzetgyűlés összehívását javasolja, amelyen a küldötteknek az önrendelkezési jog követelésének azon demokratikus eszközeiről kell döntenüik, amelyekről a székelység jogfosztottságának orvoslását remélik.

A nemzetgyűlés lelkeket megérintő zárómózzanataként Gergely István csíksomlyói plébános felmutatta a székelyek ezeréves áldozati kelyhét. A plébános – népszerű nevén Tiszi – elmondta: a kehely a székelység történelmének valamennyi sorsdöntő határozatánál jelen volt. Váratlan megjelenését Csapó József a Krónikának így magyarázta: „Azok, akik ismeretlen helyen őrzik ezt az ereklyét, úgy döntöttek, itt az ideje, hogy Őméltósága megjelenjen. Ez biztosítja a székely szívekben és lelkekben lévő összetartozás és hatalom érzetét, amellyel még hitelesebbé kívántuk tenni a Székely Nemzetgyűlést, és annak határozatát.

Jánossy Alíz, Krónika

Fekete Imre
1931–2006

Fekete Imre 1931-ben született Budapesten, a család második gyermekeként. Általános iskoláit Budapesten és Dunaujvárosban végezte. Szülei korai halála miatt mezőgazdasági munkát vállalt, később bátyjával együtt kollégiumba került, ahol autószerelő szakmunkás lett, majd eleget tett katonai szolgálatának. Ennek végeztével a katonai pályát választotta élethivatásul, ahol mint legfelsőbb képesítésű műszaki katona, századparancsnoki beosztást szerzett. Az 1956-os forradalom és szabadságharcban való részvétele miatt kénytelen volt hazáját elhagyni. A mindig segítő Svédország és a nagyszerű Söderbaum család jóindulatából itt talált második hazára és otthonra. Mindvégig egyazon munkahelyen szolgált, egészen nyugdíjazásáig. Gyógyíthatatlan betegsége hirtelen és váratlanul tört rá, amit még a nagyszerű svéd orvostudomány sem tudott elhárítani. 2005. december 6-án hunyt el, megbékélve magával és a világgal, Isten kegyelmébe ajánlva lelkét. Magyarországi rokonai, svéd barátjai és tisztelői 2006. április 26-án a Stockholm melletti Rönninge Sábyletemplomában búcsúztak tőle.

Rázó Margit
1918–2006

Rázó Jánosné, Kibédi Madaras Margit 1918. december 27-én, 87 évvel ezelőtt, Erdélyben, Nyáradkarácsonfalván született, egy négygyermekes református lelkész családjában egyetlen leányként. A két világháború közötti időben, nehéz politikai viszonyok között, a generációját ért összes csapással meg kellett küzdenie. Mosolyogva mondogatta: állandó kisebbségben élve kellett megállnia helyét és megtartania emberi méltóságát. Gyermekkorát rangja és származása ellenére

szegénységben küzdötté végig, legnagyobb bánatára iskolai tanulmányait idő előtt meg kellett szakítania. Szorgalmát, szebbre-többre való törekvését azonban nem lehetett megtörni. Önerőből, a lehetőségekhez igazodva elérte azt az életformát, mely méltó volt különleges személyiségéhez. Akik ismerték, élvezhették átlagon felüli intelligenciáját, irodalmi és zenei műveltségét, lexikális tudását, sokoldalú tájékozottságát. Könnyedén találta meg a hangot bárkivel, ember s ember között soha nem téve különbséget. Háborús menekülteként Budapestre kerülve ismerkedett meg Rázó Jánossal, akitől két gyermeke született: János és Ilona. A háború után „deklasszált elemként” kezdtek el közös életüket, s e megbélyegzettségen csak a 70-es évek közepén sikerült túllépniük; Margit középvezetőként fejezte be aktív dolgozói pályafutását. A nehéz körülmények ellenére gyermekeiknek mindent megadtak, ami egy szép gyermekkorhoz kellett: mosolyt és biztatást, gondozott ruhát, szépen terített asztalt, még akkor is, ha arra csak paprikás krumpli került. A család apraja-nagyja nagyon szeretett „együtt lenni”, miközben mindenki elmesélhette a nap kisebb-nagyobb eseményeit. A szülők szeretete, egymást tisztelése és feltétlen bizalma olyan biztonságot jelentett a gyerme-

kek számára, ami egész életükre utaválóként szolgált. A szép szó és nevetés mellett otthonukból nem hiányoztak a könyvek, mégha olcsó könyvtári sorozatok voltak is azok, de elmaradhatatlan volt a zenehallgatás, az operabérlet is. Rázó Margit életének értelmét gyermekeiben és unokáiban találta meg. Ha sokszor nem értett is egyet gyermekei döntéseivel, de mindig segítőkészen állt mögöttük-mellettük. Értük még hazáját is hajlandó volt elhagyni – élete utolsó szakaszát ismét kisebbségben töltve, hetven fölötti korban a svéd nyelv szépségeivel birkózva, fáradhatatlanul utazva a két ország között. Akaratereje, küzdőképessége csodálatra méltó volt: az utóbbi hónapok nehéz szenvedéseit, súlyos betegségét szinte panasz nélkül hordta, tréfával ütve el hozzátartozóinak féltő aggodalmaskodását. Kegyelemmel, szelíd természetéhez illően békésen elcsendesedve tért meg Teremtőjéhez. Június 1-én, a malmói Stadion-templomban felállított ravatalánál részben megrendítő, egyben felemelő volt látni, hogy családtagjai mellett, a gyászolók sorában nemcsak vele egyidős barátok, gyülekezeti tagok, bibliakörösök, ötven-hatvan éves ismerősök, hanem huszon-egynéhány éves fiatalok, minden korosztály képviselte magát. Nyugodjék békében!

GÁRDONYI ZSOLT HANGVERSENYKÖRÚTJA
SVÉDORSZÁGBAN (2006. augusztus 2–13.)

Gárdonyi Zsolt, a Würzburgi Zeneművészeti Főiskola professzora, édesapja, Gárdonyi Zoltán (1906–1986) születésének 100. évfordulója alkalmából 2006. nyarán négy orgonahangversenyt ad Svédországban. A műsor minden alkalommal tisztán magyar protestáns orgonazene lesz: a két Gárdonyi műveiből tevődik össze, amelyek között jelentős helyet foglalnak el a genfi zsolttárok, magyar dallamok és Luther-korálók feldolgozásai. A zeneszerzőkről, műveikről, ill. az előadóról további tájékoztatás olvasható a www.gardonyi.de honlapon.

Gárdonyi Zoltán 1906. április 25-én született Budapesten. Zeneszerzés-tanulmányait 1923-tól 1927-ig Budapesten a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán Kodály Zoltán, majd 1927-től 1930-ig Berlinben Paul Hindemith tanítványaként végezte, majd ott 1931-ben zenetudományi doktorátust szerzett. Tíz évig a soproni Evangélikus Tanítóképző Intézet, illetve a Teológiai Fakultás tanára és a Soproni Zeneegyesület karnagya volt. 1941-től 1967-ig a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola professzoraként fejtett ki szerteágazó tevékenységet; ő volt a Zeneakadémia 1949-ben felosztatott protestáns egyházzenei tanszakának utolsó vezetője is. Orgonaművei és bibliai szövegű kórusművei a huszadik századi európai egyházzeneben egyedülálló értéket képviselnek. Szellemi hagyatékának jelenkori

kisugárzását a halála után Németországban, az Amerikai Egyesült Államokban és Magyarországon kiadott mintegy száz műve is dokumentálja. A 20. századi európai zenetörténet e kiemelkedő alakjának emlékét Magyarországon több intézmény is ápolja: Főton a „Gárdonyi Zoltán Református Énekkar”, Szekszárdon a „Gárdonyi Zoltán Református Együttes”, Veszprémben a „Gárdonyi Zoltán Kamarazenekar”, és Bihar-keresztesen a „Gárdonyi Zoltán Református Művészeti- és Zeneiskola”

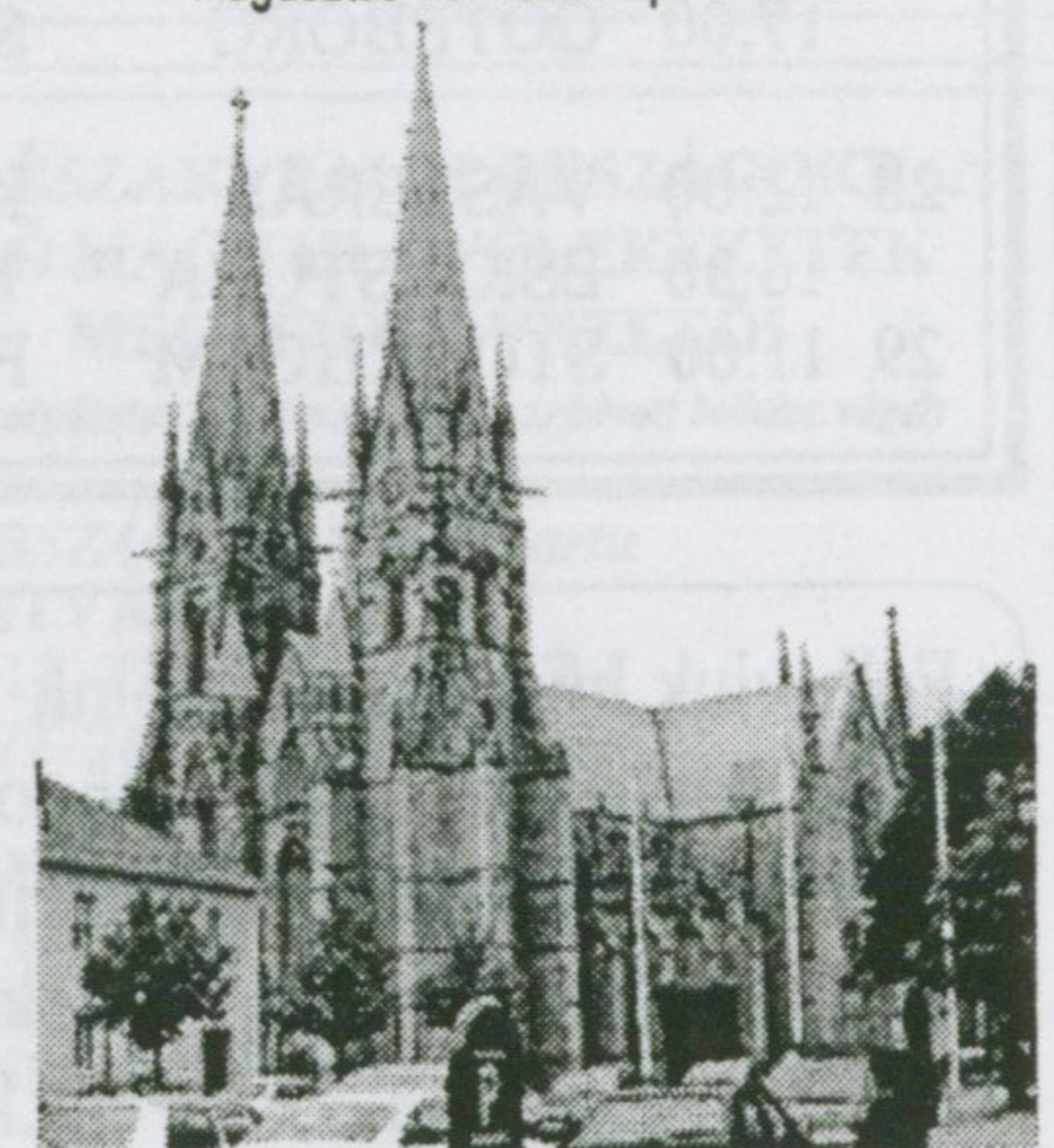

Visby, S:ta Maria Domkyrkan
Augusztus 2. szerda 20:00 óra

Helsingborg, Gustav Adolfs kyrka
Augusztus 6. vasárnap 20:00 óra

Göteborg, Domkyrkan
Augusztus 11. péntek 12:00 óra

Skara, Domkyrkan
Augusztus 13. vasárnap 19:00 óra

ISTENTISZTELETI NAPTÁR

2006 AUGUSZTUS - DECEMBER

AUGUSZTUS

04-13	Tångagärde	Anyanyelvi tábor
12-23	Kolozsvár/Debrecen	Magyar Református Világtalálkozó
24-27	Ludwigsburg	Protestáns Szövetség Konferenciája

SZEPTEMBER

02	13:00	HELSINKI	Alppila-templom	(Varga Pál)
	16:00	STOCKHOLM	Allhelgonakyrkan	Esketés
03	13:00	TALLINN	Toomkirik	(Varga Pál)
09	12:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
10	12:30	VÄXJÖ	Johannesgården	
	16:30	LJUNGBY	Szent István templom	
15	18:00	BORÅS	Hässleholmskyrkan	
16	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	16:00	MALMÖ	Stadionkyrkan	
17	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
	17:30	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	
23	12:00	VÄSTERÅS	Kristiansborgskyrkan	
	16:30	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	
24	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	
	17:00	KATRINEHOLM	Nävertorpskyrkan	úrvacsora
29-30		Budapest	MVSZ elnökségi gyűlés	

OKTÓBER

07	12:30	VÄXJÖ	Johannesgården	úrvacsora
	17:30	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
08	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	úrvacsora
	16:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	úrvacsora
13-15.		Orosháza	Magyar Evangélikus Világtalálkozó	
13		Kristianstad	1956. Okt. 23. 50. évforduló	
14		Göteborg	1956. Okt. 23. 50. évforduló	
15		Stockholm	1956. Okt. 23. 50. évforduló	
20	18:00	BORÅS	Hässleholmskyrkan	úrvacsora
21	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	16:00	MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
22	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
28	12:00	VÄSTERÅS	Kristiansborgskyrkan	úrvacsora
	16:30	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	úrvacsora
29	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	úrvacsora

Felhívjuk híveink, olvasóink figyelmét, hogy az istentiszteleti naptárban közölt időpontok rajtunk kívülről okok miatt változhatnak, ezért kérjük, az esedékes istentisztelet előtt szíveskedjenek a gyülekezeti felügyelőknél vagy internetes honlapunkon (www.keve.se) tájékozódni.

NOVEMBER

04	12:30	VÄXJÖ	Johannesgården	
	17:30	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	
05	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	
	16:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	
10	18:00	BORÅS	Hässleholmskyrkan	
11	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	16:00	MALMÖ	Stadionkyrkan	
12	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
18	13:00	TALLINN	Toomkirik	(Vendéglelkész)
19	13:00	HELSINKI	Alppila-templom	(Vendéglelkész)
25	12:00	VÄSTERÅS	Kristiansborgskyrkan	
	16:30	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	
26	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	
	17:00	KATRINEHOLM	Nävertorpskyrkan	úrvacsora

DECEMBER

02	12:30	VÄXJÖ	Johannesgården	úrvacsora
	17:30	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
03	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	úrvacsora
	16:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	úrvacsora
08	18:00	BORÅS	Hässleholmskyrkan	úrvacsora
09	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	16:00	MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
10	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
16	13:00	TALLINN	Toomkirik	(Vendéglelkész)
17	13:00	HELSINKI	Alppila-templom	(Vendéglelkész)
23	12:00	VÄSTERÅS	Kristiansborgskyrkan	úrvacsora
	16:30	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	úrvacsora
24	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	úrvacsora

A TEMPLOMOK ÉS MÁS ISTENTISZTELETI HELYEK CÍMEI

BORÅS	Hässleholmskyrkan	Våglängdsgatan 3
ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4
GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4
HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg
HELSINGBORG	EFS-kyrkan	Bruksgratan 27
JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kyrk.	Torpaplan
KATRINEHOLM	Nävertorpskyrkan	Blomstervägen 14
LJUNGBY	Szent István templom	Bolmstadsvägen 21
MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögratan 1
SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1
STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	Humlegårdsgatan 13
TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti Otthon	Åspered felé (40-es útról)
VÄSTERÅS	Kristiansborgskyrkan	Katrinelundsvägen 1
VÄXJÖ	Johannesgården	Paradvägen 4

^{új} kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi
Közösség lapja – Az Északon élő magyarok
ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning
Ungrarnas ekumeniska forum i Norden)

Megjelenik negyedévente – évi 4 szám
(Utkommer kvartalsvis – 4 nr per år)

Nr. 2, årgång XIV. évfolyam 2. szám
Juni 2006 június

Felelős kiadó (Ansvarig utgivare)
az Egyháztanács (Kyrkorådet)

A lapnak kinevezett szerkesztősége nincs,
a szerkesztési munkákat a lelkész végzi.
(Tidningen har ingen utnämnd redaktion, det
redaktionella arbetet utförs av pastorn.)

Molnár-Veress Pál
Granövägen 126
S-151 64 Södertälje /Stockholm/
Telefon/Fax: +46-(0)8-550 160 66

E-mail: ujkeve@telia.com
Honlap (Websida): www.keve.se

Nyomda (Tryckeri): Ekonomi-Print Krokodilen
111 44 Stockholm – Lästmakarg. 22
Telefon: +46-(0)8-545 166 90 Fax: 411 15 80
Referens (Kontaktperson): Jerry Petterson
E-mail: print@ekonomiprint.se
Honlap (Websida): www.ekonomiprint.se

Példányszám (Upplåga)
1000

Egyházfenntartási járulékot vagy
támogatást fizető tagjainknak a lapot
térítésmentesen küldjük.

A közösségünkhöz nem tartozó, de az
Új Kéve iránt érdeklődő olvasóinkat
kérjük, tájékoztatásért forduljanak Pap

Iván országos pénztárosunkhoz:

181 30 LIDINGÖ, Frisksportarvägen 2

Tel: 08-731 83 60 Fax: 08-731 08 28

Postgiro számlaszámunk:
Ungerska Protestantiska Samfundet
Postgiro 602047-3

MÁS ÉSZAKI/BALTI ORSZÁGOKBAN
ÉLŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK
MEGBÍZOTT VEZETŐI

(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORSZÁG – Tallinn / Tartu
BÁN ISTVÁN
EE-50013 TARTU Pohla 13-1
Tel: +372-740 54 55 Mobil: +372-506 96 42

FINNORSZÁG – Helsinki / Turku
NAGY GÁBOR
SF-10300 KARJAA Kauppiaankatu 32
Tel: +358-19231242 Mobil: +358-409607559

*Legyen előtted mindig út,
fújjon mindig hátad mögül a szél,
melegen süssse arcodat a Nap,
az eső puhán essen földjeidre,
s ameddig élsz, hordozzon tenyerén az Isten.*

/Ír áldás/

L. Németh Erzsébet Felhőjének c. kötetéből

6020473#06#